

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

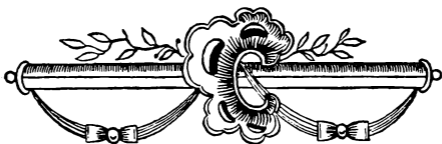
**MADemoISELLE
DELFOSSES'
ELLER
RIDDER BALTAZARDS
MEMOIRER**

**FORDANSKET VED
EMANUEL GOLDSTEIN OG
KONGSTAD RASMUSSEN**

**GYLDENDALSKE BOGHANDEL
HAFNIE MDCCCIC**

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

Det er kun sparsomme Oplysninger, vi har kunnet indhente om denne lille Bog, som vi har forsøgt at genfortælle paa Dansk.

Hvem Forfatteren er, véd man ikke med Sikkerhed. I Louis Moréris »Le grand Dictionnaire historique ou Le Mé-lange curieux de l'histoire sacrée et profane (Paris 1759) angives Baron Eustache Le Noble som Bogens Forfatter. Det hedder heri om Le Noble, at han har skrevet adskillige Bøger, hvori man finder »stor Skarpsindighed, et fyrigt Temperament

II

og megen literær Dannelse». Han var en Tid Generalprokurør ved Parlamentet i Metz, men her røgtede han sit Embede saa slet, at han blev afsat og maatte tilbringe mange Aar i Fængslet, hvor han skrev de fleste af sine Bøger. Han døde den 31te Januar 1711 i saa stor Fattigdom, at han blev begravet paa Sognets Bekostning.

Imidlertid findes hans Navn ikke angivet paa Titelbladet til »Mademoiselle Delfosses' eller Ridder Baltazards Memoirer« og Bogen findes heller ikke iblandt hans »Samlede Værker«.

Barbiers »Dictionnaire des ouvrages anonymes« anfører foreøvrigt ogsaa en anden Forfatter, nemlig en Præst ved Navn Le Tellier, der, foruden at have forfattet adskillige Prædikener, som »kun nyder liden Anseelse«, menes at være Forfatter til denne Bog.

Som Læseren vil se, véd man ikke med fuld Sikkerhed, hvem der har skre-

III

vet den. Der foreligger jo endnu den Mulighed, at Mademoiselle Delfosses, eller hvad hendes borgerlige Navn nu kan have været, selv har nedskrevet sine Erindringer.

At Kvinder, forklædte som Mænd, tog Del i Krigslivet, var ikke ualmindeligt i det syttende Aarhundrede, ja endnu i Slutningen af det attende og Begyndelsen af det nittende Aarhundrede kan vi træffe Kvinder, der, forklædte som Mænd, gør Soldatertjeneste, f. Ex. Thérèse Figueur, med Tilnavnet »Madame Sans-Gêne«, som var med i Napoleonskrigene. Herhjemme fra kender man »Tyske Mutter« eller »Dragonen«, som gik med i Napoleons Felttog mod Rusland.

Nærværende Bog spænder over Tiden fra ca. 1660 til ca. 1690. Heltinden flakker i Mandsdragt næsten hele Europa rundt, og de Skildringer, hun giver af Lande og Byer og Krige, stemmer, saa vidt vi véd, næsten alle overens med

IV

de historiske Kendsgærninger. Derfor er det næppe sandsynligt, at Bogen er bleven »lavet« af en Forfatter, som ikke selv har rejst meget, og med egne Øjne set de Begivenheder, der omtales, f. Ex. Besøget i Danmark med Skildringen af en Fest paa Prinsessernes Gaard paa Ny Amager.

Vi har ikke i vor Fordanskning villet søge at efterligne Datidens Dansk, som det f. Ex. findes i »Fammers-Mindet«, vi har blot bestræbt os paa at gengive Forfatterens naive Fortællemaade ved at lægge en gammeldags Tone over Stilen.

Originaludgaven udkom i Paris 1695 hos den bekendte Boghandler Claude Barbin. Den findes herhjemme hverken paa Det store kongelige Bibliothek eller paa Universitetsbibliotheket. Bogen er kommet os i Hænde ved et Tilfælde. Den ene af Oversætterne opholdt sig i den sydfranske By Pau, hvor Marchandiserne paa Torvedagene udstiller deres gamle Sager

V

paa et Slags Loppetorv. Her laa midt imellem Rosenkranse, Paraplyer, Krucifikser, brugte Klæder og andre Rariteter en lille, gammel Bog i Duodez. Fra dens gulnede Blade lyste ham i Møde Navnene Ulfeldt, Frederik III og Christian V. Den Rejsende var ikke sen til at erhværv sig en Bog, der skildrede en Fest ved Frederik III's Hof.

Asminderød d. 28. November 1899.

E. G. og K. R.

MADemoISELLE DELFOSSES'
ELLER
RIDDER BALTAZARDS
LIV OG LEVNED

DET FØRSTE BREV

EG kan ikke tvivle om, Madame, at de ufordeelagtige Rygter, som ere satte i Om-løb om min Person udi heele Europa, ogsaa ere komne for Eders Øren. Da man har forsøgt at forvexle mig med hiint modbydelige Creatur fra Cølln, der lige som jeg havde antaget Navnet: »Ridder Baltazard«, men som har bragt det lige saa meget i Vanrye, som jeg har bestræbt mig for at gjøre det glørværdigt, saa er jeg ængstelig for, at man har indgivet Eder en aparte Forestilling om min Person og min Moral. I den kummerlige Tilstand, hvorudi Skiæbnen har nedstyrtet mig, er al min Rigdom den: at staae høit anskreven hos de Personer, hvem Rang og Fortienester have udmærket, og denne Agtelse vil jeg gjøre mit Mueligste for at opretholde. Jeg er særlig Eder erkiendtlig for den Godhed I al Tid haver viist

4   *Mademoiselle Delfosses' eller*

min Slægt, derfor bør jeg for min egen Skyld retfærdiggjøre mig udi Eders Øine. Eders Protection er nemlig megtig nok til at lukke Munden paa mine Fiender, og hvem vil vel i Fremtiden fordriste sig til at sværte mit Rygte, naar man erfarer, at I er overbeviiset om min Uskiydighed. Desaaarsag føler jeg Forpligtelse til at optegne mit Livs Hændelser. Først vil jeg bringe Eder, Madame, i Erindring, Adskilligt, som I mueligen har kiendt, men forglemt, og fortælle Eder Andet, som enten turde være Eder ganske ukiendt eller som er blevet Eder berettet i en forvansket Skikkelse.

Som I veed, er jeg en Datter af Baron Delfosses, som var Capitain ved et Cavalleri-Compagni i Hans Catholske Maje-stæts Hær. I Eders Hiem nød min Fader megen Opmærksomhed, og I skiænkede ham ofte Eders Fortrolighed; derfor er jeg overbeviiset om, at I af Veneration for ham med Interesse vil giennemlæse den Beskrivelse af mine Gienvordigheder, jeg herved har den Ære at give Eder. Min Moder døde i Valenciennes, da hun skiænkede mig Livet, og saasom min Fader paa Grund af sin Stilling ofte var nødsaget til at være borte fra Hiemmet, fordi Krigen endnu rasede mellem Frankerig og

Spanien, saa blev jeg overladt til min Amme, som optugtede mig lige til mit tiende Aar. Jeg indsugede med Mælken denne Qvindes krigeriske Gemyt, thi hun var fra en Egn, som længe havde været Skue-Plads for den frygtelige Krig; hun fornøiedes mere over at høre Gevær-Salver og Trompet-Fanfarer og Tromme-Hvirvel end over Violiners Harmonie; hun lærte mig at giøre Vaaben af Kieppe og at skyde med Pistol før jeg endnu havde Kræfter nok til selv at løfte den. Det fornøiede hende stundom at klæde mig ud i min Fætters Tøi, som passede mig som om det var giort til min Krop, og jeg befandt mig saa vel der udi, at jeg en skønne Dag vovede mig hiemme fra i denne Forklædning uden egentlig i nogen bestemt Hensigt. Der maa have været noget ret curieust ved mit Ydre, thi Printzen af Mamines, der just passerede den store Plads, som I nok veed ligger midt i Staden, studsede ved Synet af mig og af Nyfigenhed sendte han en Page hen for at spørge, hvem jeg var, og ved hvilken Hændelse jeg befandt mig alene paa dette Sted. Jeg kunde vel den Gang være saa omtrent en ti — elleve Aar, og dog havde jeg Snar-Raadighed nok til at dølge min rette Alder og mit Kiøn for ham. Jeg sagde

ham, at jeg hed Ridder Baltazard, at min Fader var kommen til Valenciennes for at afgjøre en Handel og havde taget mig med sig, og at han havde villet tugte mig, fordi jeg ikke vilde holde mig til Bogen, men foretrak Vaabenøvelser for Studierne, hvilket havde faaet mig til at løbe bort fra ham og Herberget, hvor han logerede. Pagen meldte sin Herre Ord til andet, hvad jeg havde sagt, hvorefter denne smilendes gik mig i Møde og spurgte, om jeg vilde gaa i Tieneste hos ham som Page; jeg svarede, at jeg med Glæde tog imod hans ærefulde Tilbud, jeg skulde beflitte mig paa at opveie min Ungdoms Uformuenhed ved stricte at efterkomme hans Befalinger, saa at han ikke skulde faa nogen Fortrydelse af at have besværet sig med min Person. Mit Svar satte ham i stor Forbauselse, da det jo ikke var et Barn ligt at tale saa, og han fik derved et gunstigt Begreb om mine Evner. Han paalagde Een af sine Cavallerer at tage sig af mig og derpaa forlod han mig; seenere hen paa Dagen fik jeg udleveret Pagedragt samt den behørige Udstaffering. Jeg fik Bellig paa Slottet og gik slet ikke ud i Staden, fordi jeg var bange for at blive gienkiendt af Een eller Anden, der let kunde falde paa at føre mig tilbage til

min Fader, hvilket jeg ikke skiøttede synderligt om, efterdi jeg allerede havde lagt store Planer for min Fremtid med min nuværende Forklædning for Øie; men denne min Bekiymring fik en snarlig Ende, fordi min Herre kort efter reiste fra Valenciennes til Holland og tog mig med.

Som I veed, hører Printzen af Maminnes til Huuset Epinois paa fædrene Side og til Huuset Nassau paa mødrene Side, og er som Følge deraf i Slægt med Printzen af Oranien; da nu Enkeprintzessen af Oranien (en Søster til Kongen af Engelland) havde megen Godhed for Printzen af Maminnes, ønskede hun, at han skulde bivaane Festlighederne ved hendes Datter, Printzesse Maries og Hertugen af Simerens Bryllup, og i den Anledning indbød hun ham til at komme til Haag. Mig vilde man lade seile tilligemed Følget i Baade op ad Schelde-Floden og de store Canaler, som jo giennemskiærer Største-Parten af Nederlandene, (man var nemlig bange for, at jeg ikke kunde sidde til Hest) men dette Forslag betragtede jeg som en Haan, og jeg vilde ikke forlade min Herre. Udi Haag gjorde vi ikkuns et lidet Ophold, fordi Printzessen af Oranien tilligemed sit Hof begav sig til Cleves, hvor Bryllups-Høitideligheden

skulde feires. Jeg nød det pragtfulde Skuespil at see alle Bryllups-Festlighederne: Den unge Hertuginde af Simeren svang sig udi Dansen med saa megen Gratie, at hun henrev alle Giæsterne til stor Beundring; det samme gjorde hendes Søster, Churfyrstinden af Brandenburg. Da jeg nu saae, at Brudeparret belavede sig paa at trække sig tilbage til Sengekammeret — tør jeg vove at omtale for Eder, Madame, hvor dumdristig jeg bar mig ad, uden at det et Øieblik kom mig udi Tanker, hvor farefuld min Bedrift var? Jeg pønsede nemlig paa at gjøre mig til et gedulgt Vidne til den Plaisir, som Hymen havde tiltænkt Hertugen af Simeren. Jeg fandt paa at skiule mig under Brudesengen, og jeg gjorde det saa behændigt, at Ingen observerede mig.

Da nu Printzen af Mamines efter Festens Slutning havde begivet sig til sit Sovegemak, kunde han intet Steds faae Øie paa mig, og, som jeg seenere erfarede, havde han haft den Godhed, endogsaa adskillige Gange, at spørge efter mig, ja han syntes formelig at have været bekiymret paa mine Vegne. Den følgende Dag aabenbarede jeg for min Herre, hvor jeg havde været om Natten, og jeg gav ham en saare livagtig Skildring af Alt, hvad sig havde

tildraget. Han paahørte min Tale med en Alvor, som overraskede mig, fordi den slet ikke stod i nogen Harmonie til min curieuse Fortælling; han spurgte mig nøie ud, om Hertuginde havde viist megen Æmhed mod Hertugen, og hans Ansigt opklaredes, da jeg fortalte ham, at hun haanligen havde viset Hertugens Caresses tilbage. I det Første var det mig ikke klart, hvorudi min Herres Videbegiærlighed vel kunde have sin Aarsag, thi jeg var saa stolt over, at min vovelige Bedrift var lykkedes, at jeg ikke fik Tid til at giøre Raisonnementer; men da jeg var bleven eene, anstillede jeg mine Betragtninger over de Spørgsmaal, min Herre havde rettet til mig, og jeg giorde mig den Slutning, at han enten allerede i lang Tid havde baaren Elskov til Hertuginde eller ogsaa var bleven charmeret udi hende, efter at han havde hørt min Beretning.

Nu spørger I maaske Eder selv, Madame, mens I læser mit Brev, hvorfra jeg allerede den Gang vidste saa god Beskeed med disse Materier; hvis I giør saa, da beder jeg Eder vel betænke, at man lærer meere Slethed ved Omgiængelse med Piger i to Maaneder, end man vinder udi Lærdom ved Universiteterne i ti Aar.

Nu veed jeg ikke, om min Herre, Printzen, drog Nytte af de Oplysninger, jeg forskaffede ham, heller ikke veed jeg, om han fandt nogen gunstig Leilighed til at erklære sig; men ret langt udi Kiærligheden kan han efter min Meening ikke være kommen, saasom Hertugen af Simeren nemlig faa Dage efter reiste hiem til sine Provintzer og tog Printzessen, sin retmæssige Hustrue, med sig. Jeg er nu ikke i mindste Tvivl om, at min Herre jo nærede et brændende Ønske om at kunne følge dem, men han maatte mod sin Villie lægge Veien over Haag sammen med Printzen og Printzessen af Oranien. Den Eeneste, der kunde være ham til nogen Trøst udi den Sorrhig, som Adskillelsen førte med sig, det var Churfyrstinden af Brandenburg, som var sin Søster, Hertuginde af Simeren, meget lig. Denne skønne Dame foretog Reisen i vort Selskab.

Min Herres Affairer udfyldte nu ikke heele min Tid, mens vi opholdt os i Cleves, saa jeg fik Leilighed til at gjøre en Erobring sammesteds. Mademoiselle de Vanderson, Churfyrstindens Æresdame og een af de skønneste Qvinder ved dette Hof, fattede en oprigtig Elskov til mig; hun tilstod mig den uden Omsvøb og tog derved ikke i Betænkning

at udsætte sig for et Barns Indiscretion og saalunde blive til Spot for det heele Hof, hvis hendes Elskov til mig blev bekiendt. Den første Gang hun aabnede sit Hierte for mig, indbildte jeg mig, at hun havde mig til Bedste; thi jeg vidste saare vel, at det ikke manquerede hende paa Friere, selv de fornemmeste Cavallerer ved Hoffet vilde have anseet det for en stor Ære at nyde hendes Gunst, derfor svarede jeg hende: — Har I nu ogsaa vel overveiet, hvad I dér siger, og besidder I Standhaftighed nok til at vente, indtil jeg har naaet en saadan Modenhed, at jeg kan giengjælde Eders Kiærlighed paa rette Maade? — Ustadighed kiender jeg intet til, var det Svar, hun gav mig, mens hun med megen Lidenskab trykkede min Haand; jeg haaber tvært imod, at min Elskov til den Tid, istedenfor at kølnes, vil tage til udi Fyrighed. — Ja, men betænk I ogsaa vel, svarede jeg hende i en skiæmtsom Tone, at i vort Seculum vorder en Amour, naar den har fortvaret udi fem Aar, let tam og lunken? — Jeg veed heelt vel, indvendte hun, at største Deelen af vor forfløine Tids Qvinder ere nogle Erobrings-syge Coquetter, som beskiæmmer vort Kiøn; men naar I først kan skue klart udi mit Hiertes Løn-Kammer, saa vil I er-

kiende, at slige Ingredientser ikke findes udi min Caractère. Jeg har Møie med at knytte mig til nogen Mands-Person, men har jeg først skiænket mit Hierte til Een, saa anseer jeg Troløshed som den største af alle Laster.

Hun lagde sine Følelser for Dagen med en saa rørende Uskiyld, at jeg par tout maatte tro paa hendes Elskovs Gediegenhed. Og da jeg jo vidste, at jeg lige saa lidt om ti Aar som nu, vilde være capable til at kunne besvare hendes Æmhed, saa lod jeg alle Betæneligheder fare og gav efter; thi der var jo intet for mig derved at risikere, og jeg kunde tværtimod tage Lectioner udi den Kunst at reede sig ud af Amorns Garn, hvilket seenere kunde være mig til stor Nytte udi Livet. Vi henlevede Vinteren i de Plaisirs som Aars-Tiden bød paa, og Printzen og Printzessen af Oranien lod det ikke manquere paa Forlystelser under vort Ophold udi Haag.

Krigen var allerede erklæret mellem Engelland og General-Staterne; og saasom Printzen af Mamines var meget tapper, vilde han kiæmpe i den Hollandske Flaade, og han gik ombord paa Admiral Ruyters Skib. Ogsaa jeg gik med, og min Pen mægter ikke at skildre Eder den Sorrig og Bedrøvelse,

som Mademoiselle de Vanderson derudover blev betagen af. Hun saae udi Aanden alle de Farer, jeg udsatte mit unge Liv for, og jeg er vis paa, at hun gjerne vilde have deelt Krigens Besværligheder med mig, hvis hendes gode Navn og Rygte ikke havde været en Hinderniss derfor. Hendes Taarer vare ikke i Stand til at holde mig tilbage, og jeg drog af Sted, kuns opfyldt af Glæde over at skulle see med egne Øine et Krigs-Skuespil for første Gang udi mit Liv. Jeg fik dog ingen Leilighed til at viise mit Mod, kuns saae jeg Ild-Glimtene fra Kanonerne uden at blinke, og jeg hørte Torden-Drønet fra det svære Skyts uden at skiælve. Min Herre aflagde Prøve paa uhørt Tapperhed, da nemlig Ruyters Skib lagde sig paa Siden af det Engelske Admiral-Skib som Hertugen af York førte, vilde Printzen af Mamines entre det fiendtlige Skib; under denne vovelige Bedrift blev han saaret af selve Hertugen. Efter dette Sø-Slag vendte Flaaden tilbage til Scheveningen, hvor vi gik i Land, for derfra at drage tilbage til Haag. Dér traf jeg igien Mademoiselle de Vanderson, men hun reiste kort efter sammen med Churfyrstinden til den Stad Berlin. Hun var nær ved at døe af Sorrig i Skilsmisens Stund, og jeg vil ikke

skiule, at jeg selv blev en Deel bevæget da jeg saae hende stige ind i Carossen. Kort Tid derpaa blev Freden sluttet med Engelland, og i Haag tænkte man nu kuns paa Fornøielser, men Lystigheden naaede først sit Høide-Punct da Printzen af Toscana arriverede. Printzen af Oranien gav ham en festlig Modtagelse, og da det var udi Carnevals-Tiden, lod han en Ballet arrangere, hvorudi der iblandt Andet forestilledes Optrin af Flod-Nymphes fra Rhinen og Maas: Madame de Zuillestein agerede een af disse Nymphes. Hun er uimodsagt den skønneste Qvinde udi heele Holland og den, der danser med meest Ynde. Printzen af Toscana udmærkede hende fremfor nogen Anden, og bad hende om at demasquere sig da Balletten var forbi: Han var blændet af hendes Deilighed, og i Virkeligheden har hun ogsaa et Par overordentlig spillendes sorte Øine, hendes Haar ere sorte som Ibenholt og bevirker, at hendes, i For-Veien zarte Teint bliver endnu mere hviid og lysendes. Printzen af Mamines, som just stod i Nærheden af Madame de Zuillestein da hun demasquerede sig, blev ikke mindre betagen af hendes Deilighed end Printzen af Toscana. Vel havde min Herre allerede seet hende tilforn, men Dansen havde bragt Liv udi de

ellers lidt stive Træk; jeg bemærkede en sær Forvirring hos Printzen af Mamines, og det anede mig, at han pønskede paa at benytte mig som Spion. Det slog heller ikke feil; samme Aften talte han til mig om Madame de Zuillestein og gav mig det Hværv, hemmeligen at søge Kundskab om, hvorledes det stod til udi hendes Ægteskab og om hun havde sig en Elsker. Det faldt mig ikke vanskeligt at forskaffe ham den Indsigt, han ønskede; jeg fik nemlig let Adgang til Huuset, og saasom jeg var bekiendt med alle Domestiquerne, synderligen dem som Fruen bærede med sin Fortrolighed, saa bød jeg dem med hen paa Værts-Huuset og gav dem forsvarlig at drikke, saa de fik Munden paa Gled og fortalte baade løst og fast. Jeg fik ud af dem, at Monsieur Zuillestein slet ikke boede hiemme, eftersom Statens Affairer lagde Beslag paa al hans Tid, og den som lod til at være den hyppigste Giæst hos Fruen var Greve Waldek, Printzen af Oraniens Yndling; men om Madame de Zuillestein elskede ham, var der Ingen som turde sværge paa. Jeg fortalte nu Printzen af Mamines, hvad der var kommet til min Kundskab; og den følgende Dag gjorde han en Visit hos den Qvinde, udi hvis Person han var saa charmeret.

Hun tog saare hiertelig imod ham, og han forstod af hendes Tale, at den Bevaagenhed, hun viiste Greve Waldek, meere skyldtes Politique end Elskov. Printzen af Oranien havde nyeligen fyldt sit attende Aar og skulde snart overtage Regieringen efter sin Hrr Fader; derfor vare de, som speculerede paa at gjøre deres Lykke, naar han kom til Magten saare glade ved at staae høit anskrevne hos hans Yndling; desaarsag havde ogsaa Monsieur Zuillestein selv med vel beraad Hu faaet sin Gemalinde til at gjøre gode Miner til Grevens Courtoisie. Til Printzen af Mamines fattede hun snart en brændendes Elskov, saa at der opstod en intime Forbindelse dem imellem, og saasom de befrygtede, at Greve Waldek, hvis Hierte var heftigen optændt af Kiærlighed, skulde opdage dem, saa bleve de eenige om, at min Herre skulde tee sig, som om han var sterbens forliebt udi Comtesse Banthan, og saasom denne Dame var meget tilsammens med Madame Zuillestein og virkeligen var saadan udi Skabning, at man lettelig kunde forelske sig i hende, saa lykkedes vor List over al Maade, og Greve Waldek fattede ingen Mistanke. Skiøndt Comtesse Banthan strax indsaae, at min Herres Courtoisie ikke var Udtryk for

en oprigtig Passion, saa tog hun dog gierne imod den og med stor Beredvillighed tiende hun som Skierm-Brædt for sin meget gode Veninde, Madame de Zuillestein.

Medens min Herre og Madame de Zuillestein saaledes førte Greve Waldek bag Lyset, reiste Printz Georg af Danmark giennem Haag til Frankerige. Han saae Comtesse Banthan, og hun gjorde Indtryk paa ham. Han blev mistænksom over Printzen af Mamines hyppige Besøg og lod et Ord falde desangaaende til Comtessen, som var letsindig nok til at røbe sin gode Venindes Hemmelighed: Hun fortalte den Danske Printz, at det var Madame de Zuillestein som min Herre bar Elskov til. Hun viiste ham denne Fortrolighed, skiøndt hun meget godt vidste at den Danske Printzes Ophold udi Holland ikkuns vilde være af kort Varighed, og hun var forberedt paa, at han ikke meere vilde skiænke hende en Tanke, naar han var ude af Haag. Denne Skavank har det svage Kiøn, naar de vil bevare en Erobring som kan geraade dem til Ære: at de offerer Alt derfor. Printz Georg gik flux til Monsieur de Zuillestein og meddeelte ham Alt, hvad Comtessen havde fortalt ham; jeg veed ikke, om det nu var fordi den Danske Printz tvivlede om Comtesse Ban-

thans Ord eller om han gik ud paa at indsmigre sig hos Greve Waldek, som skulde underhandle med General-Starterne paa Kongens, hans Hrr. Broders Vegne. Saa snart Greve Waldek fik Nys om Sagens rette Sammenhæng, gjorde han Madame de Zuillestein heftige Bebreidelser. Da hun erfoer, at hendes Veninde saa skammeligen havde forraadt hendes Hiertens Hemmeligheder, lod hun Greve Banthan under Haanden vide, at hans Gemalinde var meget intime med Printzen af Mamines, og saasom den Danske Printz viiste hende megen Bevaagenhed, gav hun det Udseende af, at min Herres hyppige Besøg skyldtes andre Aarsager.

Som det var at vente, blev Greve Banthan meget jaloux, og han lagde endnu meere derudi, end man havde antydet: Han troede, at hans Gemalinde havde været mere aimable overfor de to Printzer, end hendes Ægteskabs-Pligter tillod hende, og han besluttede at gjøre kort Proces ved at bortføre hende. En skønne Dag tog han hende med paa en Kiøretour, som imidlertid blev af en noget lang Varighed, saasom han førte hende til Salseberg og derfra til Staden Münster udi det Westphalske. Derfra lod han gaae Bud til General-Starterne, at de skulde udlevere ham

Børnene, hvilket kom Greve Waldek for Øre, og saasom han vidste, at Comtessen bitterligen angrede, at hun havde ført ham bag Lyset, saa anvendte han al sin Indflydelse hos General-Staterne for at modarbejde Grevens Ønske. Han var nemlig udi den Formeening, at et sligt Afslag vilde have til Følge, at Greve Bathan nødtes til at føre sin Hustrue tilbage til Haag. Ihvorvel ingen Elskovs Forlængsel vinkede Comtessen tilbage til Holland, saa kunde hun dog ikke føle sig vel tilmode udi Münster, hvilken Stad hun betragtede som et Fængsel, fordi Greven tyrannisk havde indespærret hende der, og saasom hun var forhippet paa at slippe bort, var det hende en let Sag at udfinde Midler dertil, efterdi hendes Husbonds Tienskab var hende hengiven. Udenfor een af Stadens Porte stode Heste opsadledede til hende, og fulgt af en Kammerpige og en Rideknægt naaede hun Deventer. Derfra skikkede hun Bud til Greve Waldek og bønfaaldt ham om at skaffe hende Hævn over Printzen af Mamines, i hvem hun saae Ophavsmanden til alle sine Malheurs.

Greve Waldeks Elskov til Madame de Zuillestein havde faaet Døds-Stødet, da han var kommen efter hendes Troløshed, og han besluttede sig nu til

ganske at ofre sig for Comtesse Bantian og efterkomme hendes Ønske for derved at vinde hendes Kiærlighed. Han fik udvirket en Tilladelse fra General-Staterne, der tillod ham at føre hende til Haag under Escorte, og han duellerede med min Herre, som afvæbnede ham efter at have tilføiet ham en let Blessure; men trods denne Beskiæmmelse tabte Comtessen intet af sin Estime for ham. Jeg veed ikke, hvorledes det videre gik udi denne Sag, thi kort efter forlode vi Haag. Min Herre fik nemlig Færten af, at Printzen af Oranien var meget fortørnet paa ham formedelst denne Duel, og saasom han ikkuns var kommen til Holland paa hans særlige Indbydelse, vilde han ikke forblive længere udi Landet. Vi indskibede os i la Brille for at seile til Dannemark med Recommandations-Skrivelser fra Printz Georg til hans Hrr. Broder, Kong Frederick III.

Denne Seilads forløb lykkeligen, og vi ankom uden Gienvordigheder til Kiøbenhavn. Jeg blev ikke angreben af det Onde, som man kalder Søe-Syge, og jeg harcellerede over mine Reise-Fæller, der fik Qvalme og ikke kunde tage Føde til sig.

Da vi vare komne i Land fik vi at vide, at Dronningen var paa Printzes-

sernes Gaard paa Amager†, hvor der just blev gjort store Forberedelser til Printzessen, hendes Datters Bryllup med Hertugen af Holstein. Kongen vilde netop samme Dag begive sig til Amager og min Herre og jeg steg til Hest for incognito at slutte os til hans Escorte. Vi reed ogsaa giennem en Skov, og da vi kom til en Lysning derudi, saae vi Dronningen holde til Hest, omringet af alle Hoffets Damer, klædte i Hvidt som Nympher med Kaste-Spyd udi Haanden og et lidet Jagt-Horn som hang i Skulder-Schiærf ved Lænden. Da nu Damerne saae Hans Kongelige Majestæt komme ridendes, dannede de ligesom en Cirkulum, hvorudi en Hiort blev sluppen løs, rasendes forfulgt af et Kobbelt halsende Hunde. Det stolte Dyr var lige ved at bukke under for Hundene, da der indtraadte en Begivenhed, som havde til Følge, at Hiorten slap igiennem det levende Hegn. Der kom nemlig ud fra Skov-Tykningen springendes sex Cavallerer, forklædte som Satyrer, og som med vilde Gebærder sprang frem imod de opskræmmede Nympher, saa at disse i deres Forskrækkelse spredtes til alle Sider. Det var et kosteligt Syn.

† Det nuværende Frederiksberg, se Anm.

Der blev nu givet Signal til Opbrud, og Damerne skiyndte sig hen til deres Vogne, som vare aabne og betrukne med rige Stoffer. Der kunde ikkuns sidde een Person udi hver Vogn, og paa Bukken sad en ung Knøs, klædt som Amor. Da Vogn-Toget havde sat sig i Bevægelse, reed Cavallererne hen paa Siden af Vognene og converserede Damerne. Min Herre reed ved Siden af Grevinde Bielke, som var een af de skønneste Damer ved dette Hof, hvor hendes Gemal beklædte en høi Stilling. Skiøndt Printzen af Mamines ikke var bevandret udi det Danske Sprog, samtalede han dog meget livligt med hende; de forstode nemlig begge meget godt det Tydske Maal, og da de arriverede til Slottet, bød han hende Haanden, medens hun steg ud af Vognen. Vi gik nu over en stor Gaard og kom ind i en Park med flere Terrasser, den ene oven over den anden. I samme Stund, som Kongelig Majestæt traadte ind i Slotsparken, sprang der paa een Gang tresindstyve Fontainer, hvis Straaler faldt udi Bronze-Concylier og dannede skønne Figurer og sprudlende Cascader, saa langt Øiet rakte. Skiøndt dette Syn var overmaade prægtigt, saa var det dog ikke det, som meest henrev os til Beundring: Vi erfarede til vor store Overraskelse, at alle disse Fon-

tainer vare blevne anlagte i Løbet af otte Dage, og at der før den Tid ikke havde været en Eeneste. Da vi vare komne forbi den underste Cascade, gik vi ind i et Lysthuus, som ved et Galleri, hvis Loft og Vægge vare dannede af sammenslynget Løv-Værk, stod i Forbindelse med en stor Sal, hvor Souper'en var rettet an, og herinde fra saae vi nu adskillige andre Gange, som endte i lignende Lysthuuse. Inde i Salen hævede der sig et Spring-Vand i høie Straaler og faldt ned i store Buer, der lignede Kuppelen i en Dôm; rundt omkring stode Piller, som vare giorte af grønne Grene. Imellem disse Piller vare Aabningerne dannede som Vinduer, til hvilke der var befæstet to Rækker Fakler. Fra Capitælerne strømmede Vandet ud og faldt i Cascader ned. Souper'en blev serveret paa et halvcirkel-formet Bord, ved hvilket den Kongelige Familie tog Plads tilligemed Dronningens Døttre og nogle andre Printzesser i den Jagtdragt, jeg allerede har omtalt for Eder. Saasom Greve Bielke beklædte een af de høieste Stillingen ved Hoffet, sad hans Gemalinde med til Bords, hvilket var til stor Ærgerniss for min Herre, som ikke fik Plads ved Majestæternes Bord, efterdi han heele Tiden havde bevaret sit In-

cognito og ikke var bleven forestillet for de høie Herskaber. Han spiste i et Lysthuus, hvor udi der var dækket for Hoffets Cavallerer og Damer og de Fremmede, som deeltoge i Festen. Taflet var meget overdaadigt, og Selskabet blev under Maaltidet forlystet med Musique og andet Divertissement. Fra Lysthausenes Vinduer kunde man see ud over en stor Dam, og da Taflet var tilende, saae vi en seilende Øe komme glide og lægge sig for Anker ud for Deres Danske Majestæter. Paa Øen ageredes et Ballet-Divertissement i Skiæret fra mange Fakler, og da det var endt, omringedes Øen af trede Galeier, hvorfra der blev afbrændt Fyrværkeri, og medens Selskabet var optaget af at betragte Rakterne, blev Øen ubemærket ført bort. Under alt dette havde man stukket Ild paa to og tyve Pyramider, der vare fyldte med Fyrværkeri-Sager og anbragte imellem Spring-Vandene paa den høieste Terasse. Derefter bleve Deres Kongelige Majestæter, til Trompeters og Paukers Lyd, geleidede til en stor Speil-Sal, som var blændende oplyst, og hvor Ballet nu begyndte. Da der var blevet danset nogen Tid, aabnedes Dørene, og to Rækker af masquerede Damer dansede ind i Salen. De bar forskellige Hovedtørklæder, Nogle

havde ildfarvede Moirées med Sølv-Kniplinger og Andre hvidt Moirées med Guld-Kniplinger. Det var Hoffets fornemmeste Damer, der saaledes havde forklædt sig, og som nu blandede sig med det øvrige Selskab. Festen sluttede med et livligt Drikkelag, hvor der blev serveret alskens Liqueurs.

Efter at min Herre havde gjort Kongen sin Opvartning og var bleven særdeles vel modtagen, aflagde han et Besøg hos Grevinde Bielke, som viiste ham megen Forekommenhed, men dog forholdt sig noget reservée. Min Herre, som just ikke var nogen Begynder udi Amorens Intriguer, studerede hende i nogle Dage, og saasom han ikke øinede nogen Elsker i Farvandet, tilskrev han hendes Kulde det nordlige Clima. Men saasom han ikke var vis udi sin Sag, saa gav han mig det Hverv at efterspore, hvad der mueligen kunde have unddraget sig hans Opmærksomhed. Saa snart jeg havde modtaget hans Instruxer, skreed jeg til Værket, og jeg brugte mine Øine saa vel ved Dag og Nat, at jeg snart kom under Veir med, at Baron Ulfeldt, Kongens Første-Minister†, besøgte hende næsten hver Dag, naar de Andre havde forføiet sig bort, og tilbragte

† Ikke at forveksle med Corfitz Ulfeldt.

en Deel af Natten hos hende. Alt dette fortalte jeg nu min Herre, hvorudover han blev meget traurig tilmode, thi det var jo en frygtelig Rival, han der havde, og der var jo ikkuns ringe Udsigt til, at han kunde fortrænge ham i den korte Tid, min Herre endnu agtede at opholde sig ved det Danske Hof, og det vilde sikkerligen ikke have været raadeligt for hans Liv og Lemmer at forsøge derpaa. Imidlertid var Skiæbnen min Herre gunstig udi dette Capitel.

Dannemarks Konge, Frederick III, døde, og hans Efterfølger, Christian V, nærrede ikke de samme Følelser for Ulfeldt, som Kong Frederick havde giort, og han valgte en anden til sin Raadgiver. Saa snart nu Lykken havde vendt Ulfeldt Ryggen, fik Grevinde Bielke Øinene op for alle de Feil, som Gunst og Rang forhen havde skiult for hende. Hun fandt ham gammel og hæslig, og hans Tale syntes hende fuld af Trivialiteter, og hun saae nu ogsaa, hvor godt min Herre tog sig ud, og hvor fine hans Maneerer vare. Hun tog herteligere imod ham, end hun havde giort tilforn, og efter alle Sole-Mærker at dømme vilde hun ikke længe have forvaret sit Hierte for ham, hvis ikke en ulyksalig Skiæbne havde stillet en ny Rival i Veien for min Herre, een, som

var endnu langt megtigere end den første.

Det behagede Hans Majestæt en skønne Dag at tale med Grevinde Bielke anlangendes en Affaire, som han havde lagt i Hænderne paa hendes Gemal. Hun svarede ham med saa megen Forstandighed, at han blev ganske forbau-set over at finde saa stor Kløgt udi et Fruentimmers Tale, og desforuden aabenbarede hun en saadan Fyrighed i sit Temperament, at han blev høiligen charmeret i hende. Fra den Stund fattede han saa stor Tro til hendes Snildhed: at han ikke traf nogen vigtig Afgiørelse uden at raadspørge hende. Hun var vel forfaren udi Statens Sager, efterdi Ulfeldt, som vidste, hvor skarp-sindig hun var, ofte havde samtallet med hende om slige Materier; og saasom Kongen endnu var meget ung og lidet bevandret i Rigens Affairer, var han glad over at kunne tilegne sig paa saa angennem en Maade den Stats-Kløgt, som han dog var nødt til at erhverve sig. Saa det var sikkerlig med fuld Ret, at man sagde, at Hans Kongelige Majestæt paa samme Tid gjorde Grevinde Bielke til sin Første-Minister og sin Første-Maitresse. I forstaar nok, at nu havde hun ikke fleere Timer tilovers for min Herre, og han besøgte hende ikke oftere, saasom

han var bange for, at hendes Kongelige Elsker skulde tage ham det ilde op, og da han ikke ved heele Hoffet kunde finde en Dame, der kunde erstatte ham det Tab, han havde lidt, ansaae han det for passende at skifte Clima for at glemme sin Sorrig. Han tog Afskeed med Kongen og reiste saa fra Kiøbenhavn til Sverige.

Jeg skal nu ikke, Madame, incommodere Eder med vor Reises Detailler; kuns saa meget vil jeg fortælle Eder, at saasom det var i den smukke Aars-Tid, arriverede vi faa Dage efter til Stockholm, justement i en beleilig Stund til at see Kongen faae overrakt Strømpebaands-Ordenen af Engellands Ambassadeur, Greve Carlisle. Denne Ceremoni blev feiret med en stor Souper, som Dronningemoderen foranstaltede til Ære for sin Hrr. Søn, Kongen, og Ambassadeuren. Alle Hoffets Damer vare tilsagte, saa vi fik Leilighed til at beundre Sveriges fornemmeste Fruentimmere (jeg siger os, fordi min Herre altid ønskede, at jeg skulde være hos ham ved slige festlige Leiligheder og Ceremonier). Man henleedte vor Opmærksomhed paa Mademoiselle Banier, Dronningemoderens Æresdame: hun kunde nær have kostet Greve Königsmark Livet, efterdi han havde haft natlige Rendez-vous med

hende paa Slottet, hvoraf man sluttede, at han havde krænket den Respect, han skyldte Kongens Huus; men deres Uskiyl-dighed blev aabenbaret, og derved frel-stes Damens Ære og Cavallerens Liv. Min Herre gjorde Cour til Mademoiselle Banier, men det var forgiæves, thi hendes Eventyr med Greve Königsmark var Aarsag til, at hun var meget reser-veret. Vi gjorde kuns et lidet Ophold ved det Svenske Hof, efterdi min Herre ønskede at bivaane den Polske Konge Michel Coribut Wisniowieckis Kroning, men vi naaede altfor seent til Warschau og droge derfor strax videre til Ungarn og lagde Veien over Munkatz, som vi havde hørt berømme som een af de stær-keste Fæstninger udi Europa. Dér fik vi en gunstig Modtagelse af Printz og Printzesse Rakoczy, som residerede paa Borgen. Printzessen var saare nedbøiet over Tabet af Greve Zriny, som kort Tid forinden var bleven halshugget, fordi han havde været indviklet i en S sammensværgelse mod Keiseren. Denne Printzesse har et krigerisk Sindelag, som jo Stadens Fæstnings-Værker er et noksom talende Vidnesbyrd om, og hvorudi hun har udholdt en Beleiring paa næsten to Aar. Jeg faldt saa godt i hendes Smag, at hun ønskede, at jeg skulde gaa over i hendes Tieneste,

hvilket min Herre dog ikke vilde give sit Minde til; derimod fik jeg Lov til at være om hende, saa længe vi opholdt os i Munkatz, og denne Æres-Post bragte mig i et meget mærkeligt Eventyr.

En Dag kom nemlig en fornem udseende Herre hen til mig; han gjorde sig megen Umag for at skiule sit Ansigt, og spurgte, om jeg vilde overbringe et Brevskab til Printzessen, i saa Fald vilde han give mig en dyrebar Demant, som han bar paa sin Finger. Jeg svarede ham i en stolt Tone: — Jeg gjør intet for Vindings Skiylt, men hvis det giælder om at viise Printzessen en Tieneste, saa stol kuns paa, at man før skal røve mig mit Liv end min Hemmelighed. Er det derimod en Sag, der kan sætte en Plet paa hendes Ære, saa vil jeg advare hende. — Den Fremmede studsede ved at høre et saa myndigt Svar fra en Knøs paa min Alder, men saasom han ikke desto mindre saae mig an for vel skikket til at gaa hans Ærind, betroede han sig til mig og sagde: — Efterdi Du er saa kløgtig, saa er det vel ufor nødvendent at give Dig nogen skriftlig Beskeed; meld kuns Printzessen, at Du har truffet Greve Tököly, at han er ligesaa bedrøvet som hun selv over Grevens Død, og hvis hun vil forunde mig en geheim Sammenkomst, saa vil

jeg anvise hende Midler til at hævne den Døde. — Jeg lovede at underrette Printzessen derom, og vi aftalte et Mødested. Printzessen blev høiligen forbauset og paalagde mig at føre Greven ad en hemmelig Trappe til hendes Gemak om Aftenen, naar de Andre vare gaaede til Ro. Det lykkedes mig at føre ham til Printzessen, uden at Nogen blev ham vaer; i tvende Timer forblev han alene med hende, og jeg stod heele Tiden Vagt ved Døren. De lagde ganske sikkert den Nat Planen til det Oprør, som kort Tid efter brød ud, hvorved Tyrken faldt ind i Ungarn. Den næste Dag steg Greven tilhest og skal ikke siden have viist sig i Munkatz; faa Dage efter drog ogsaa min Herre og jeg afsted, da Printzen af Rache kaldte os til Venedig, hvor han havde sluttet Forbund med Senatet om at lede et Togt til Candia for at hiælpe Grækerne, som just vare i Færd med at reise sig mod Tyrken. Printzen af Rache og min Herre indskibede sig paa to lette Fregatter, hvoraf den eene førte Sct. Marcus-Flaget og den anden det Franske Flag. Skibene vare fragtede med Varer, som egnede sig til Afsætning i Candia; under Varerne laae skiult Vaaben til to Tusinde Mand, og hver Fregat havde to Hundrede Soldater

af forskjellige Nationer ombord. Printzen af Rache seilede først, og min Herre lovede at slutte sig til ham i Candia om fiorten Dage. Seiladsen forløb lykkeligt og vi fik Tilladelse til at gaae ind i Havnen. Printzen af Rache var først arriveret for tvende Dage siden, fordi han havde haft Modvind, saa han havde endnu ikke haft Stunder til at besøge de Folk, som han havde Recommandations-Skrivelser med til. Eftersom han og min Herre gave sig ud for Handels-Mænd, fik de let Tilladelse til at sælge deres Varer; de opsøgte de Medsammensvorne, men fandt dem kuns lidet ivrige for Sagen. I over ti Dage holdt de os hen med alskens Forlystelser, og de lagde saa mange Vanskeligheder i Vejen for os, at vi ansaae dem for uoverstigelige, saa der var intet andet for os at gjøre end at seile hiem med uforrettet Sag. Mens vi laae i Candia havde vi Logis hos en velhavende Kiøbmand, der havde en meget skønne Datter; hun betroede mig, hvor sorryfuld hun var over at skulle boe i et Land, der var i Tyrkens Besiddelse og bad mig bortføre hende, hvilket jeg gjorde uden at tale til min Herre derom. Vi gjorde et kort Ophold udi den Stad Venezia, og da vi

der fandt et hollandsk Skib, gik vi ombord. Efter en grunne stormfuld Reise landede vi omsider i Middelburg og derfra fulgte vi Lande-Veien til Haag; her fik min Herre at vide, at Hans Allchristeligste Majestæt havde erobret Halvdeelen af de foreenede Provintzer.

Een af mine Cammerater, som jeg havde en Strid med, fortalte Printzen af Mamines, at jeg havde bortført Grækerinden, hvorudover han geraadede i stor Vrede og vilde lade mig piske af sin Rideknægt, hvilket slet ikke stod mig an, da mit Kiøn jo saa letteligen kunde komme for en Dag, og saasom jeg desuden nu var atten Aar, følte jeg tilstrækkelig Styrke til at begynde Soldater-Livet. Jeg satte Grækerinden i Pleie hos en Enke, som jeg kiendte, og jeg lod den unge Jomfrue vide, at en Adskillelse var nødvendig; dog lovede jeg at komme tilbage saa snart jeg havde skaffet mig en Stilling; hun gav mig nogle af de Ædel-Stene, hun havde ført med sig hiemme fra. Jeg slap ubemærket bort og naaede deels tilfods og deels tilhest Courtray, som den Gang var i Franskmændenes Eie.

Men jeg glemmer, at mit Brev allerede er tilstrækkelig langt og mueligvis kan trætte Eder; en anden Gang skal jeg fortsætte min Beretning. Imidlertid

34   *Mademoiselle Delfosses*

forbliver jeg, Madame, med uvisnelig
Troskab

Eders meget ærbødige og forbundne
Tienerinde

Magdeleine Delfosses.

DET ANDET BREV

EG kommer i Tanker om, Madame, at jeg hidtil snarere har fortalt Eder Printzen af Mamines Historie end min egen; men saasom jeg stod udi hans Tieneste, var jeg nødt til at følge hans Skiæbne. Jeg skal nu berette Eder lidt om min egen Person, og om hvorledes jeg gav mig i Lag med Krigs-Haandværket, hvorudi min Amme jo havde givet mig de første Lectioner. Jeg valgte det Stouppske Regiment, der laae i Courtray og som var at foretrække for ethvert andet, saasom jeg var udi den Formeening, at Schweitzerne, som man jo ikke pleier at beskiylde for stor Skarpsindighed, ikke saa let vilde opdage mit Kiøn som de hinterlistige Franzoser. Jeg lod mig hværve som Cadet i Liv-Compagniet, hvilket jeg strax meddeelte min Grækerinde, som blev høiligen overrasket derudover; thi

saasom hun ikkuns havde liden Forfarenhed udi denne Verdens Sager, forvexlede hun Cadet-Værdigheden med det at være gemeen Soldat. Hun blev ganske rasende ved Tanken om, at en Person, hvem hun havde skiænket sit Hierte, og for hvis Skyld hun havde forladt sit Fædrene-Land, var siunken saa dybt udi Stand, at han vilde nedværdige sig til at bære Musketten. Hun reiste flux hen og opsøgte mig. Jeg skal ikke nægte, jeg blev yderst forbløffet ved at høre hende overvælde mig med Bebreidelser; hun sagde, at hun aldrig i sit Liv vilde finde sig i, at jeg blev i en saa gemeen Stilling, og at hun paa staaendes Fod vilde gaa til Monsieur Stoupp og forlange min Afskeed. Hun havde hørt, at Stillingerne ved Hoffet kunde kjøbes, derfor vilde hun partout have, at jeg skulde forskaffe mig en saadan, og det Een, der kunde gjøre mig remarquable fremfor de Gemeene; hun skulde nok faa over tredive Tusinde Daler for sine Juveeler og for dem meente hun, at jeg kunde faae mig et Embede som Huus-Hovmester eller som Fane-Junker i Garden. Jeg blev rørt over hendes ædle Hierte, men saasom jeg jo dog aldrig kunde gifte mig med hende, saa var jeg retskaffen nok til at afslaa hen-

des Tilbud; og jeg søgte at gjøre hende det begribeligt, at det at have Penge, ikke var nok, man maatte have en Beskiytter ved Hoffet for at komme i Betragtning. Endydermere var der kuns ringe Udsigt til, at man vilde give en fremmed, ung Person en Stilling, der førte ham i saa nær Berøring med selve Majestæten og som jo ellers ikkuns gaves til Folk, hvis Troskab var almindelig bekiendt. Disse plausible Raisonnementer syntes ikke at gjøre noget synderligt Indtryk paa hende, thi hun aflod ikke med sine Bønner, men saasom hun stadig fandt mig urokkelig, reiste hun i Vrede tilbage til Candia og gik i Kloster.

Da Aarsens Tid til at drage i Felten var kommen, brød vort Regiment op for at slutte sig til Greven af Montal, som havde Befaling til at beleire Maastricht. Han lod slaa en Ponton-Bro over den Flod Maas for at begynde Beleiringen og den næste Dag gik Greve Lorges over for at besætte Egnen paa den anden Side Floden. Den 8. Juni 1673 begyndte vi at arbejde paa Yder-Linierne, den 10de kom Kongen til Krigs-Skuepladsen, og der saae jeg for første Gang den store Monark, som er heele Europas Zirat. Ihvorvel jeg havde hørt ham høiligen berømme ved

alle de Hoffer, hvor jeg havde været, saa fandt jeg ham dog endnu langt herligere end hans Ry. Den 15de besteg vort Regiment Voldene; de Belei-rede gjorde et Udfald med tre Hundrede Grenadeerer, som strax gjorde et svært Postyr, men de bleve mødte med en voldsom Modstand og tvungne til skiynsdomst at retirere. Jeg var ved denne Leilighed rask, naar jeg selv skal sige det, og Officeeren gav mig godt Lov. Da vi kom tilbage fra Løbe-Gravene, blev der sendt en Deeling paa halvtresindstyve Mand af vort Regiment ud for at tage en Mølle ved Maas-Flodens Bred, tæt ved Nôtre-Dame, lige overfor den bedækkede Vei, hvor Fienden havde posteret fem og tyve Mand, commanderede af en Lieutenant Greder for at forhindre os fra at nærme os en Sluse, der holdt Vandet tilbage fra den lille Bæk, der løber ud i Maas-Floden. Fienden lod først som om han vilde forsvare sig, men da han blev haardt trængt, saa overgav han sig. Jeg var med i denne Deeling, og jeg gienkiendte i den fiendtlige Lieutenant en Person, som havde været Page hos Printzen af Mamines og justement den selv samme, som havde været Skiylt i, at jeg maatte echappere. Jeg bad vor Deelings-Fører om jeg maatte faa Lov til at

tage mig af Lieutenanten, hvilket han med stor Plaisir indrømmede mig. Lieutenanten blev i høi Grad forbauset, da han saae mig som sin Skiæbnes Herre og troede sikkerligen, at jeg vilde tage Hævn for det Puds, han havde spillet mig; men jeg beroligede ham og sagde, at det var saa langt fra, at jeg nærede noget Had til ham, at jeg tværtimod vilde beviise ham alle de gode Tienester, jeg var istand til. Ihvorvel jeg kuns var Cadet, havde jeg dog et Telt, en Ridehest og en Oppasser. Om Aftenen tilbød jeg Fangen mit Leie, som han i Begiyndelsen vægrede sig ved at modtage undtagen paa det Vilkaar, at jeg sov ved Siden af ham, hvilket jeg vel vogtede mig for at gjøre, saasom jeg var bange for, at han skulde opdage, at jeg var et Fruentimmer. Den næste Dag sagde han, at hvis han Blot havde fire Luisdorer til, kunde han betale sine Løsepenge. Jeg laante ham dem flux, og han gienvandt saaledes sin Frihed, dog paa de Vilkaar, at han ikke meere maatte vende tilbage til denne Egn. Saasom han vilde reise tilbage til Printzen af Mamines, gav jeg ham et Brevskab med, hvorudi jeg gjorde Printzen en Undskiyldning for min Flugt.

Commandanten i Maastricht capitule-rede den 30te Juni og de Kongelige

Tropper droge ind i Staden den 1ste Juli. Dér forbleve vi heele Vinteren og en Deel af Foraaret, medens Kongen i kort Tid gjorde sig til Herre over hele Franche-Comté. Sidst i Mai brød vi op for at slutte os til Armeen, der stod under Printzen af Condés Commando; det var en Hær paa henved fyrretyve Tusinde Mand. Jeg var med i Slaget ved Sennef, hvor vort Regiment kiæmpede i anden Linie. Vi udholdt i over en Time Angrebet fra det Vaudemonske Cavalleri og Printzen af Oraniens Garde-Regiment, som næsten blev hugget ned til sidste Mand. Jeg gienkiendte i Spidsen for dem, Printzen af Mamines, som een af vore Soldater netop vilde anfalde med sin Landse bagfra; jeg parerede Stødet og gav derved Printzen Leilighed til at frie sig fra sin Fiende og fiærne sig. Jeg veed ikke, om han gienkiendte mig, men idet han trak sig tilbage, hilste han paa mig ved at føre Haanden op til Hatten. Efter Slaget opløstes Hæren.

Det følgende Aar bad Obrist d'Erlac Monsieur Stoupp, om jeg maatte gaae over i hans Tieneste, hvilket den anden ikke kunde nægte ham, skiondt han var meget tilfreds med mig. Min nye Obrist gjorde mig til Quarteer-Mester udi hans Cavalleri-Regiment, som laae i

Garnison udi Dunkerque, og der forblev jeg lige til Krigen atter brød ud, og det stod jeg mig godt ved, thi der laae udi denne Stad en Hoben spillelystne Officereer, som vare vel beslaaeede med Mønt. Naar man har været Page, saa kiender man al Verdens Spillefif og det var mig en let Sag i Løbet af fiorten Dage at vinde nok til min Udrustning. Jeg fik Brev fra min Grækerinde, hvori denne gode Pige gratulerede mig til min nye Værdighed og tilbød mig alt, hvad hun eiede; jeg takkede hende skiyldigst for hendes gode Villie, men lod hende vide, at min egen Dygtighed havde hiulpet mig frem. Henad Vaaren sluttede vort Regiment sig til den Kongelige Hær, og jeg deeltog i Indtagelsen af Valenciennes. En Flok af vore Folk trængte ind i et Huus, hvor der boede tre meget skiønne Jomfruer; Krigs-Mændene foer frem med stor Gewalt, og jeg havde det Held at komme til justement i det Øieblik, da de vilde begaae Vold mod de unge Fruentimmere. Jeg trak min Kaarde og foer rasendes ind paa Soldaterne for at faae dem til at retirere. De frygtede mig, saasom jeg omgikkes de fornemste Officiers, hvorfor de bad om Pardon og forfødiede sig bort. Qvinderne overøste mig med Velsignelser og bad

mig tage tiltakke med deres Huus og indquarteere mig der, for at beskyytte dem mod ny Overlast, hvilket jeg med Glæde indvilligede i. I Samtalens Løb erfarede jeg, at de vare mine Slægtninge; men jeg lod mig ikke mærke med noget; jeg forhørte mig om Baron Delfosses, og de svarede mig, at han var salig hensovet af Sorrig over at have forloret sin eeneste Datter, hvis Skiæbnes Bog havde været lukket for ham siden hiin Dag, da hun, forklædt som Dreng, forlod det fædrene Hiem. Disse Ord gik mig saa nær til Hierte, at jeg fik Taarer udi Øinene, hvilket jeg søgte at skiule for Qvinderne. Jeg forhørte mig om min Fædrene-Arv, og jeg fik at vide, at den lille Fætter, i hvis Tøi jeg havde sneget mig bort, havde taget den i Besiddelse, saasom han jo var den nærmeste Arving. Jeg vilde jo visseligen have kunnet gjøre mine Rettigheder giældende, saasom Kongen jo nu var Herre over Staden, men da jeg jo i saa Fald maatte røbe mit Kiøn, saa opsatte jeg Sagen indtil videre. Den ældste Jomfrue tilbød mig en betydelig Sum Penge, som jeg dog ikke vilde modtage, og den Yngste vilde belønne mig paa en heelt anden Maade; hun sagde, at dersom jeg vilde gifte mig med hende, vilde hun let faae sin

Moders Tilladelse dertil, og at hun havde Penge nok i Vente til at giøre mig rig; men jeg afparerede det ved at sige, at jeg var altfor ung til at tænke paa Giftermaal, og at jeg trængte meere til at erhværve mig et berømmeligt Navn end Rigdom. Ved at høre disse Ord gav hun sig til at græde og sagde saa mange rørende Ting, at jeg næsten ønskede, at jeg havde været et Mandfolk, og saalunde havde kunnet besvare hendes Æmhed. Saasom hun ikke kiendte den uoverstigelige Hinder-niss, som gjorde mig det umueligt at opfylde hendes Ænske, hørte hun ikke op med at overtale mig, og jeg vidste ikke mine levende Raad. Omsider slap jeg dog fri, efterdi vort Regiment fik Befaling til at slutte sig til Hertugen af Orléans' Armée, der laae ved Saint Omer, hvorhen vi marscherede og jeg kom med i Slaget ved Cassel, hvis Enkeltheder jeg ikke skal incommodere Eder med, saasom de jo ere kiendte af Alverden. Seenere deeltog jeg i Be-leiringen af Saint Guilain, og efter at vi havde indtaget denne Stad, gik vi i Vinter-Quarteer i Condé. Monsieur de la Levretiere var Statholder der, og saasom hans Gemalinde nærrede stor Pas-sion for Spil, saa blev det et Møde-Sted for største Parten af Officeererne,

og jeg var ikke seen til at begive mig derhen, efterdi Spil netop var min fornemmeste Plaisir, naar vi holdt Rast. Der saae jeg en Dragon, som til min Overraskelse syntes at være meget intime med Madame de la Levretiere; jeg spurgte om hans Navn, og man fortalte mig, at det ogsaa var en Ridder Baltazard, og hvor tapper jeg end var, saa var han dog min Overmand. Jeg forstod nok, at der maatte stikke et eller andet Mystorium derunder, thi man berettede mig dette paa en vis fordægtig Maade, hvilket ansporede mig til at spørge nærmere ud. Jeg fik at vide, at Ridderen var et Fruentimmer fra Cølln, der tilligemed to af sine Veninder vare trukne i Soldater-Munderingen; de to andre havde dog snart opgivet en saa brydsom Haandtering. Man lod mig endvidere forstaae, at hun oftere vandt sine Seire udi Gyder og Smøger end paa Valpladsen, og at det kuns stod til mig at probere hendes Færdighed. Under andre Forhold vilde denne Historie have tient mig til Morskab, men jeg indsaae strax, at man nok vilde forvexle mig med denne Tøite, og det vilde være til Skade for mit gode Navn og Rygte. Den næste Dag fik jeg Besøg af nogle Officeerer, som førte mig hen til hende; de lod

mig derpaa være eene med hende i den Tro, at det var mig til Behag. Jeg sagde hende med reene Ord, at det var saare slet handlet af hende at stjæle mit Navn, synderligen da hun førte et saa løsagtigt Levned, og hvis hun ei lod være at bruge mit ærlige Navn, eller flux forføiede sig ud af Staden, saa skulde det komme hende dyrt at staae. Tøiten vilde nu gantes med mig, men jeg lod hende vide, at jeg ikke var til at spøge med, naar det gialdt min Ære, og hun maatte belave sig paa at trække blank første Gang jeg mødte hende, hvis hun ikke gjorde, hvad jeg forlangte. Saasom Madame de la Levretiere var hendes Protectrice, tog hun sig mine Trusler saare let; men da hun en skønne Dag gik ud af Slots-Porten, tvang jeg hende til at trække blank, og gav hende en Blesure i Armen. Adskillige Personer iilte til og skilte os ad, hvorefter det lede Fruentimmer gik ind i Slottet og forklagede sig hos Madame de la Levretiere; denne Dame fik sin Gemal til at udstede Arrest-Ordre imod mig, men jeg var allerede længst uden Stadens Porte, saasom det jo nok anede mig, at jeg ikke kunde blive dér uden at udsætte mig for Fare.

Jeg begav mig til Paris, hvor jeg opsøgte Monsieur de Bertillac, som havde tilbudt mig et Numer som Fanebærer i sit Regiment, og da jeg havde faaet min Udnævnelse, saa stillede jeg i Saint Guilain, hvor Regimentet laae i Quarteer og der forblev jeg lige til jeg skulde i Felten og tage Deel i Beleiringen af Gand. Jeg var med ved Indtagelsen af Ypres, og jeg erhvævede mig en vis Berømmelse i det Slag, som Marchallen af Luxembourg leverede Printzen af Oranien ved Mons. Freden blev snart efter forkiyndt, og jeg fik Orlov for at gjøre en Tour til Paris, hvorfra jeg tog til Fontainebleau for at overvære Brylluppet mellem Mademoiselle og Kongen af Spanien, der havde sendt sin Fuldmagt til Printzen af Conti. Derefter vendte jeg tilbage til Metz, hvor vort Regiment var ind-quarteret. Jeg kom næsten hver Dag og spillede hos en Raads-Herres Frue, hun var een af de skønneste Qvinder udi Staden, og hun holdt meget af at see Fremmede hos sig, hvisaarsag der kom en Deel unge Mennesker fra Paris. Den Slags Folk har mange Penge og spiller ikke videre fint. Madame Midot, saaledes hed Raads-Herreinden, behandlede mig med udsøgt Opmærksomhed; jeg kan ikke saa lige angive

Aarsagen hertil; kan hænde, hun troede, at jeg havde meere Held med mig udi Spil, end de Fleeste, eller hun tænkte paa at anstifte en intimere Forbindelse med mig; nok er det: Hun vilde altid, at jeg skulde spille halvt med hende, hvilket jeg med Glæde gik ind paa, saasom jeg jo derved opnaaede, at de Andre saae op til mig, og ikke fordristede sig til at gjøre Ophævelser, naar Spillet var tvivlsomt. I Førstningen spillede vi »Landsknægt«, men jeg fik arrangeret et »Basette-Spil«, hvor Madame og jeg holdt Banquen, og jeg fandt min Regning derved, i Synderlighed medens Hoffet opholdt sig i Staden paa Grund af Monseigneurs Giftermaal med en Søster til Churfyrsten af Bayern. En heel Hoben Adelsmænd holdt til hos Madame Midot, hvor de tabte betydelige Summer; der var ogsaa en gammel Raads-Herre, som stod Madame Midot meget nær, og umærkeligt havde tiltaget sig et vist Magtsprog udi Huuset, saasom han var en intime Ven af Monsieur Midot, der lyttede til ham som til et Orakel og kun lod sig lede af hans Raad. Mine hyppige Besøg faldt ikke i hans Smag, og han talte ofte derom til Madame Midot, der loe ham ud. Saasom han nu indsaae, at han intet kunde vente sig fra den Kant, adresse-

rede han sig til Gemalen og forestillede ham, at Basette-Spillet allerede var forbudt udi Paris, og ihvorvel det samme Forbud endnu ikke var naaet til Metz, kunde det ikke destomindre afstedkomme Ubehageligheder, og man vilde optage det meget unaadigt, at en Embeds-Mand af hans Qualitet taalte, at hans Hustrue holdt Banque udi et forbudent Spil. Dersom nu Monsieur Midot havde haft en Kiende Bonsens, vilde han ikke have ladet sig tage ved Næsen; men han var destoværre eenfoldig nok til at imaginere sig, at man skulde tale ilde om ham ved Hoffet, hvor begribeligvis ikke en Siæl kiendte ham saa meget som af Navn; men Menneskene ere jo forfængelige og troer lettelig alt hvad som smigrer dem, og man maae endydermeere have udi Erindring, at den skikkelige Raads-Herre havde fuld Tillid til sin Collega, som tillige var hans Kones Elsker, uden at han havde fiærneste Mistanke derom. Derfor tog han alt for gode Varer, og forbød Basette-Spillet, ja Forbudet fik endog videre Udstrækning; han forbød alt Spil udi sit Huus, hvilket høiligen bedrøvede Madame Midot, ikke just fordi hun gik glip af Spillets Adspredelser, men fordi hun ikke meere fik Leilighed til at see mig. Hun lod mig ofte

høre ilde, fordi jeg forsømte hende; jeg undskiyldte mig med, at jeg var bange for at volde hende Bryderier, skiøndt den egentlige Aarsag til min Udeblivelse ene og aleene skiyldtes den Omstændighed, at jeg anden Steds tilfredsstillede min Passion for Spil. Jo koldsindigere jeg viiste mig, des fyrigere blev hun, og hun kom ofte og besøgte mig i mit Logis, uden at tænke paa den Skade, som disse Besøg kunde volde hende. Da nu den skinsyge Raads-Herre skulde reise hiem, paalagde han Milleres, der var Lieutenant ved mit Compagni, at holde et vaagent Øie med Madame Midots Opførsel; dette Hværv udførte Lieutenanten med en saa pinlig Accuratesse, at det ikke undgik Madame Midots Opmærksomhed. Hun gav mig et Vink om, hvad der gik for sig, hvortil jeg svarede hende, at vi saa maatte skilles for ikke at udsætte hende for Ubehageligheder. Som det saa ofte hænder, var hendes Lidenskab voxet ved den Modstand, den mødte, og hun gav sig nu til at græde og sagde, at hun nok kunde formærke, at jeg ikke holdt af hende, og at hun bitterlig fortrød at have givet sit Hierte til en Person, der saalidt besvarede hendes Æmhed. Jeg forsøgte nu at trøste hende saa godt jeg kunde, ikke just

for at faae hende til at fremture i sin Elskov, der trættede mig, men for at forhindre hende fra at begaae en Extravagance, der kunde bringe mig i Fortræd. Det Optriin, som jeg her har fortalt, passerede i min Stue, hvor hun ofte kom og besøgte mig. Medens vi saaledes samtalede, hørte jeg Nogen komme op ad Trappen, og saasom jeg var i stor Angst for at man skulde finde hende udi min Stue, fik jeg hende gesvindt skubbet ind i et lidet Kammers, hvor jeg undertiden lukkede mig inde for at skrive; jeg laasede Døren og stak Nøglen i Lommen. Jeg havde just faaet Madame Midot giemt, da Døren gik op og Milleres traadte ind. Jeg blev saa slagen af Skræk, som om jeg havde begaaet en stor Forbrydelse, og det undgik ikke Lieutenantens Opmærksomhed, men bestyrkede ham endydermeere i hans Mistanke. Han søgte allevegne, og da han omsider fik Færten af, at hun var i Kammerset, vilde han til at kigge igiennem Nøgle-Hullet; men jeg stillede mig i Veien for ham og sagde, at jeg ikke forstod, hvad han søgte hos mig, og at det tyktes mig, at hans Opførsel stred mod alle Høflighedens Reglements. Han maalte mig paa saa mistroisk en Maade, at Vreden kom op i mig, og saasom mit Gemyt

af Naturen just ikke er taalmodigt, saa troer jeg visseligen, at jeg vilde have forgrebet mig paa ham, hvis ikke nogle Officiers, som tilfældig gik forbi paa Gaden, havde hørt vor høi-røstede Tale og faaet ham til at forføie sig bort. Da jeg seenere ud paa Aftenen spadserede alene paa den store Plads, som kaldes Champ à Seille, efterdi den er beliggendes ved denne Flod, førte Skiæbnen ogsaa Milleres til dette Sted. Han gik hen imod mig paa en udfordrende Maade, og saasom vi vare uden Vidner, gjorde jeg ingen Omsvøb: vi trak blank. Folk, som saae os, kom løbendes til, hvisaarsag Milleres søgte at gjøre en hurtig Ende paa Duellen; han gjorde et hidsigt Udfald med strakt Arm; men saasom han nu havde beregnet Stødet fra neden, og jeg i det samme gjorde en Dreining med Kroppen, gleed hans Kaarde ind under min Arm-Hule, hvorved han selv rendte sig min Kaarde i Livet. Han segnede død om for mine Fødder uden at mæle et levendes Ord. Jeg saae mig pludselig omringet af meere end Hundrede Personer, der afvæbnede mig og førte mig til Citadellet. By-Retten vilde indlede Undersøgelse i Sagen, saasom Duellen var foregaaet paa Stadens Grund, men da jeg sad fængslet i Citadellet, hvor Lieutenant

de Roy havde Commandoen i Gouverneurens Fraværelse, og saasom han brød sig feil om de civile Dommere, saa vilde han ikke lade det gaa fra sig, men lod min Sag afgjøre ved en Krigs-Ret. Jeg blev sat ind i det Heele og jeg vidste, at Proceduren ikke var saa grundig her som ved den civile Ret, og da By-Retten havde optraadt med saa stor Vigtighed, vilde man visselig gjøre alt for at faae mig dømt saa strengt som mueligt, hvisaarsag jeg indsaae, at der ikke var nogen Tid for mig at spille, og at jeg kuns kunde frelse mig ved at røbe mit Kiøn, hvilket jeg gjorde, da jeg kom i Forhør. Den heele Krigs-Ret geraadede udi stor Bestyrtelse derudover, og da Officeererne vare komne sig af deres Forbauselse, sagde Lieutenant de Roy, at saasom Loven ikke havde forudseet et saadant Tilfælde, maatte der først skrives til Regieringen for at erfare Hans Majestæts Meening. Der blev givet Befaling til Bertillac, General-Commissairen ved Infanteriet. Denne skrev ufortøvet til de Louvois, som strax talte til Kongen desangaaende.

Den store Fyrste lyttede med Forbauselse til Ministerens Beretning, og da Hans Majestæt jo kuns handler efter modent Overlæg, sagde Han, at Han ønskede at see mig, hvilket min

Obrist meldte til Monsieur de Bonnets, som igien lod Lieutenant de Roy det vide. I denne Anledning blev Krigs-Retten atter sammenkaldt, og det besluttedes, at jeg skulde føres til Paris under god og sikker Escorte. Saa snart jeg var ankommen, gav man Monsieur de Bertillac Underretning derom, han tog strax til Versailles for at forhøre hos Majestæten, hvornaar det behagede Ham, at jeg skulde fremstilles for Ham. Han tog imod mig ved sin Lever og Monsieur de Bertillac talte saalunde til Majestæten: Sire, her er den Amazone, som jeg har haft den Ære at tale om til Eders Majestæt! — Jeg stod just imellem de fire Officerer, der havde ført mig til Versailles; men nu var der blandt de Tilstedeværende en Hertug med et lidt qvindagtigt Ydre, Kongen antog ham for mig og vinkede ham til sig, men saasom jeg ikke kunde lide, at man udsatte Kongen for en Feiltagelse, kastede jeg mig strax for Hans Fødder. Majestæten kom til at lee over sin Feiltagelse og sagde i en venlig Tone: Stat op! mine militairiske Forordninger ere for Mænd, ikke for Fruentimmere; paa Grund af det Kiøn, Du tilhører, benaader jeg Dig, men bær Dig fornuftigere ad for Fremtiden. — Jeg takkede Ham ydmygt, hvorpaa jeg trak

mig tilbage og blandede mig mellem de talrige Hof-Mænd, der nysgierrigt omringede mig og gjorde mig Tusinde Spørgsmaal.

Men jeg seer, Madame, at mit Brev allerede er blevet altfor langt og at det er paa Tide, at slutte af.

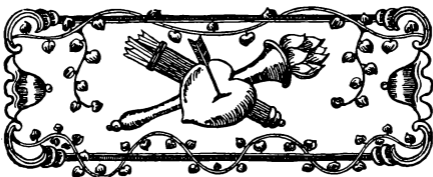
Jeg forbliver med uvisnelig Troskab,
Eders

Magdeleine Delfosses.

DET TREDIE BREV

har nu seet, Madame, af mit foregaaende Brev, hvorledes Skiæbnen begyndte at forfølge mig, og den har siden ikke hørt op dermed, saa at Resten af mit Liv kuns er een Kiæde af Malheurs. Jeg opholdt mig nogle Dage udi Versailles, hvor jeg havde den Ære at hilse paa Dronningen og alle Printzesserne, der toge venligen imod mig, skiøndt jeg stadig bar min Mandsdragt, saasom det var udi Karnevals-Tiden. Derfra vendte jeg tilbage til Paris, hvor jeg tog ind i et stort Herberge i Faubourg Saint Germain. Næsten hver Aften gik jeg hen paa Markedet for at spille, og en skønne Dag blev jeg høiligen overrasket ved at træffe Madame Midot dér; jeg gik hen til hende og spurgte om Aarsagen til hendes Reise. Hun svarede mig, at hun var kommen

for at fremskiynde en Proces, som hendes Mand havde for Retten; dette sagde hun saa høit, at Alle kunde høre det, men saa nærmede hun sit Ansigt til mit Øre, og tilføiede i en hviskende Tone: Dette har jeg valgt som Paaskud, men I haver meere Deel udi min Reise, end nogen Anden. Jeg var bekiymret for Eders Sag og længtes efter at faae at vide, hvilken Vending, den vilde tage. Jeg trykkede hendes Haand, og vi spillede nogle Partier; saa fulgte jeg hende til hendes Bolig, som ogsaa var i Faubourg Saint Germain. Fra den Dag af gik jeg daglig hen og spillede hos hende, hvor der samledes en Kreds af Damer, deels saadanne, der boede udi samme Huus og deels Andre af deres Bekiendtskab. Iblandt de mange fornemme Personer var der en Dame fra Grenoble ved Navn: Madame de la Garenne, der havde en meget skøn og bliid Datter, som jeg converserede, naar jeg ikke spillede. Jeg observerede, at hun havde en Tilbeder, som var en rigtig Grobrian; denne Person var fra Picardiet, og hed Chevalier d'Yancour. Det var et Bekiendtskab, hun nyligen havde giort, saasom de boede udi samme Huus. Hans Liden-skab var meget heftig, eftersom den var nye; han bildte sig ind, at Mademoiselle de la Garenne var forliebt i ham,

efterdi hun var meget omgiængelig og hørte paa hans amoureuse Tale uden at vredes, skjøndt han saare ofte var hende til Kiedsomhed. Hun tog sin Tilflugt til mig for at frigiøre sig fra en saa trættende Tilbeder, hvilket slet ikke gefaldt ham. Imidlertid vovede han ikke at lade mig mærke sit Mishag, saasom han jo var bange for at fornærme Mademoiselle de la Garenne. En Aftenstund gik jeg tilligemed Madame Midot og Mademoiselle de la Garenne hen paa Markedet; der mødte vi Chevalier d'Yancour, som drev omkring med een af sine Fætttere, der ogsaa var af den Slags Allerhelvedes-Karle, som bliver nærgaaende, naar de kan komme afsted dermed. Vi gik ind i en Guldsmed-Bod, hvor vi spillede om Juveeler, som vi forærede Damerne. Chevalieren, der et Øieblik troede sig ubemærket, ansaa Leiligheden for gunstig til at skaffe sig af med en Person, der var ham i Veien, han yppede Kiv med mig, og han og Fætteren trak samtidig blank. Jeg satte Ryggen mod en Bod for ikke at blive angrebet bag fra, og jeg stødte dem saa voldsomt fra mig, at jeg saarede dem begge. Markeds-Giæsterne stimlede sammen omkring os, og i denne Irring gjorde de to Fætttere sig usynlige. Saasom jeg ikke havde gjort andet end forsvare mit Liv, saa

troede jeg ikke, at jeg behøvede at gjøre en Hemmelighed derudaf; jeg vilde atter opsøge Damerne, men da man fra alle Sider skreeg, at der var begaaet et Drab, saa blev jeg anholdt, og Commissaire Gazon lod mig føre til Militair-Fængselet, hvor jeg blev indskreven i Fange-Protocolen. Sagen blev henviist til Kongens Procureur, men saasom der ikke kunde reises nogen Beskiyldning imod mig, saa fik mine Venner ved Hoffet udvirket et Løsladelses-Brev, i Kraft af hvilket jeg blev sat i Frihed otte Dage efter, at jeg var blevet arresteret. I den Tid, jeg sad indespærret i Fængselet, var min eeneste Tidskort den, at samtale med en Cadet, hvis Brøde bestod i at have deserteret. Han hed Blaingnac og var en saare velskabt og begavet Yngling; dog bedaarede hans Aands Fornemhed mig meere end hans Legems Fortrin; hans ulyksalige Skiæbne gik mig til Hierte, og jeg lovede ham at staae ham bi af al min Ævne; saa snart jeg var kommen paa fri Fod, gik jeg i Forbøn for ham hos den Høie Majestæt og jeg var saa heldig at udvirke hans Frifindelse. Jeg kom tilbage til Paris i en beleilig Stund, saasom man just var i Færd med at dømme ham, og jeg sagde til Dommeren, at Kongen havde lovet mig Benaadning for Blaing-

nac. Han vilde imidlertid ikke tro mig paa mit Ord, hvisaarsag han kørte ud til Versailles for at forhøre sig, om det virkelig forholdt sig saa. Da han nu havde faaet Vished for, at jeg havde talet Sandhed, vendte han tilbage til Staden og lod Fangen sætte i Frihed. Blaignac viiste sig ikke utaknemmelig, thi saasom man endnu vilde chikanere mig ved at rippe op i Sagen med Chevalier d'Yancours Fætter, som syntes sporløst forsvunden, saa lovede Blaignac mig at drage ud for at opsøge ham. Jeg blev rørt over den Nidkiærhed, med hvilken han tog sig af min Sag, og umærkeligen gik det op for mig, at der i de Følelser, som jeg nærede for ham, var noget andet end blot Erkiendtlighed. Jeg havde ingen Ro paa mig, naar jeg ikke var hos ham, og endogsaa om Natten kunde jeg ikke faae hans Person ud af mine Tanker; det gjorde, at jeg laae vaagen. En saadan Lidenskab havde aldrig incommoderet mig tilforn, saa at jeg havde stor Møie med at faae ind i mit Hoved, at jeg virkelig var udi denne Tilstand; men min Uro var saa stor, at jeg ikke længer var Herre over mig selv, jeg tilstod ham min Kiærlighed, og han lovede at tage mig til Ægte, naar min Proces var hævet, men det havde lange Udsigter, saasom der var

meget, der talte for, at jeg havde dræbt Manden, hvorfor mit Liv svævede udi stor Fare. Blaingnac frelste mig, thi han fandt ud, at den forlorne Helt havde formummet sig udi et Kloster et Steds nede i det Pyrenæiske, og han bragte mig vederhæftige Attester derfor, saa at Anklagen imod mig bortfaldt. Da han altsaa nu saae mig udenfor al Fare, vilde han par tout ægte mig paa staaendes Fod; men jeg svarede, at det var rigtigst, om han først forhørte sig om mine Formuesforhold og om min Slægt, for at der ikke skulde være nogen Hinderniss for vort Ægteskab. Han indvendte mangfoldige Gange, at han kuns var forelsket udi min Person og bad mig gjøre ham lykkelig uden at tøve længere. Saasom han fandt mig standhaftig udi min første Beslutning, gav han efter for min Villie, og vi reiste skiyndsomst til Valenciennes, som vi naaede den næste Dag. Jeg søgte nu at komme i Besiddelse af mit Arvegods og solgte deraf, hvad jeg kunde, og da jeg havde faaet en tilstrækkelig stor Sum Penge, reiste jeg med Blaingnac til Mons, efterdi han ikke godt kunde forblive i Fransk Tieneste, saasom man let kunde lade ham høre, at han var Deserteur, hvilket var meget krænkende for en Cadet. Jeg har glemt at fortælle Eder,

Madame, at jeg i Valenciennes giensaae de tre Søstre, hvis Huus jeg beskyyttede under Beleiringen; de vidste ikke alt det Gode, de vilde gjøre mig, og jeg kan takke dem for, at jeg saa let kom i Besiddelse af mit Arvegods, da jeg havde sagt dem, hvem jeg var. De to Ældste vare blevne gifte, men den Yngste havde givet alle Friere en Kurv, saasom hun stadig nærede det Haab, at jeg vilde vende tilbage. Hun blev ganske forbløffet, da jeg røbede hende mit Kiøn, og selv om hendes Elskov hendedøde fra den Stund, saa bevarede hun dog et varmt Venskab for mig, som hun ved mange Leiligheder har givet mig Beviser paa. Da nu hun og Søstrene hørte, at jeg vilde reise til Mons, saa gav de mig Recommandations-Skrivelse med til en rig Kiøbmand, som havde en eeneste Datter; de skrev til ham om at tage vel imod os og være os til Nytte i alle Maader. Saasom jeg nu ikke vilde aflægge min Mandsdragt, saa recommanderede de ham kuns de »to Cavallerer«, som overbragte ham deres Brev. Kiøbmanden og hans Datter Julie toge venlig imod os. Denne Jomfrue var een af disse fuldendte Skiønheder, hos hvem man ikke finder nogen Lyde eller Feiler: hun var fyldig og havde en smækker Midie, en skiær og

frisk Hudfarve, askeblondt Haar (det smukkeste, man kunde see for sine Øine), en liden rød Mund, Tænder som Perler, et angenemt Smil og store, blaa, smægtende Øine. Men hendes aandelige Egenskaber svarede ikke til det skønne Legeme; Julie var nemlig saa eenfoldig og frygtagtig, at hun, ihvorvel hun havde alle en Jomfrues dydige Intensioner, dog ikke kunde staae imod, naar en Cavaller skiæmte med hende. Saasom hendes Fader kiendte denne hendes Svaghed, lod han hende ei gierne eene med nogen fremmed Mands- Person; han havde selv vaaget over hendes Opdragelse, efterdi hendes Moder var indgaaet til Herren, medens Julie endnu laa i Vuggen; men saasom Handel og Vandel ofte førte ham bort fra Hiemet, kunde han ikke forhindre, at hans Giæster nu og da bleve alene med hende. Nu maa I vel erindre, at Blaingnac havde taget mig fuldt saa meget af Taknæmmelighed som af Kiærlighed, hvisaarsag han ikke var ufølsom for Julies Ynder og ei heller for hendes Formue, og han vidste heelt vel at benytte sig af hendes Svaghed. Han magede det saa, at Kiøbmanden næsten var nødt til at tage ham til Svigersøn uden at forhøre sig om hans Familieforhold, og Julie stod ham trolig bi. Hun sagde til

Faderen, at hun begiærede Franzosen til Mand, og saasom hun kuns kunde elske ham, svoer hun paa, at hun aldrig vilde ægte nogen Anden. Denne Tilstaaelse gjorde Kiøbmanden meget betænkelig, og han fik en Anelse om, at Alt ikke var, som det burde være, derfor vilde han ikke sætte sig imod det. Imidlertid bleve de eenige om, foreløbig at holde det skiult for mig; thi Blaingnac gjorde en Krønnike om, at jeg kunde falde paa at skrive til hans kiære Forældre, som let kunde reise Hinderniss derfor, saasom de sikkerligen vilde ansee det for uheldigt, om han giftede sig, før han havde en Stilling. Skiøndt jeg paa dette Tids-Punct ikke havde noget Kiendskab til Blaingnacs Troløshed, saa varslede det dog ikke godt, at han ikke var meere forhippet paa at binde mig med Hymens Lænker. Det var mig om at gjøre, at erfare Aarsagen til hans Kølighed, og da jeg en Dag lystvandrede med ham paa en Slette, der ligger ved Bredden af Mosel uden Stadens Porte, saa spurgte jeg ham, naar det egentlig var hans Meening, at vi skulde feire vort Bryllup; det var mig ubegribeligt, hvorfor han var bleven saa faamælt og aldrig talte derom. Fandt han min Formue for liden, eller huede min Person ham ikke læn-

ger? — Hans Argumenter vare saa slette, at jeg begyndte at ane en Deel af den skrækkelige Sandhed; paa Tilbageveien gik jeg udi mine egne Reflectioner, og saasom min Tale synligen havde forvirret ham, søgte han ikke at rive mig ud af min Tankefuldhed. Saa snart jeg var kommen til Sengs, udpønskede jeg et Middel til at faae Sandheden at vide; jeg vilde gaa til Julie, som nok vilde røbe mig heele Hemmeligheden, saasom hun jo ganske ikke var i Stand til at forstille sig. Saa snart det var blevet lyst, stod jeg op og gik ind i Julies Kammer, hun laae endnu i Sengen, og jeg satte mig hos hende. Efter at jeg en Stund havde betragtet hende med forliebte Blikke, sagde jeg til hende: Skønne Jomfru, jeg har længe elsket Eder uden at turde sige Eder det, og jeg vilde hentæres, om jeg skulde leve mit Liv Eder foruden. — Det staar kuns til Eder selv, sagde hun med en uskyldig Mine, jeg gifter mig nemlig med Eders Cammerat, som saa tager mig med til Paris, og saasom I jo aabenbart aldrig skilles, kunne vi alle tre forblive tilsammens. — Veed I nu saa vist, spurgte jeg, medens jeg skiulte min Harme, at han skal blive Eders Mand? — Det veed jeg fuldt vel, svarede hun smilende, min Fader har lovet mig

det, og Franzosen ogsaa. — Jeg vidste det godt, svarede jeg for at forhindre hende fra at tale yderligere derom, men jeg vilde sætte Eder paa Prøve for at see, om I vilde gjøre et Mysterium derudaf. —

Jeg geraadede udi en saadan Fortvivelse, at det var mig en Pine at forlænge denne Samtale; derfor skiyndte jeg mig ind i mit Kammer, hvor jeg laasede mig inde og kastede mig grædende af Harm paa Sengen. Da jeg havde grædt mig ud, kom jeg til Besindelse igien og pønskede kuns paa Midler til at hævne mig. I stor Hast klædte jeg mig paa, og saasom jeg kiendte Stadens Fæstningsværker tilstrækkelig godt og tillige var lidt kyndig udi Tegning, saa ridsede jeg en Plan over Mons, stak den i Lommen og gik op til Slottet for at træffe Commandanten, til hvem jeg sagde, at en Franzone, med hvem jeg var kommen til Mons, havde gjort en Tegning af Staden og ridset en Plan af Fæstningsværkerne. Jeg talte saa overbevisende til ham, at han ikke kunde drage mine Ord i Tvivl, og overrakte ham den Tegning, jeg selv havde gjort. Han kom udi stor Bestyrtelse over, hvad jeg fortalte ham, og han takkede mig hierteligen og sagde, at man maatte sikkre sig For-

ræderens Person, og til den Ende vilde han indbyde os til Middag den næste Dag. Blaignac og jeg gav Møde til den fastsatte Tid, og han anede ikke, hvilket Tractement der ventede ham, efterdi jeg ikke havde lagt nogen Kulde for Dagen eller ladet ham mærke, at jeg kiendte hans Trædskhed. Da nu Maaltidet var til Ende, gik Døren op, og nogle Gardister traadte ind i Salen; de bemægtigede sig hans Person og førte ham udi Fængselet, hvor man lænkede ham paa Hænder og Fødder uden at sige ham Grunden til denne haarde Medfart. Saasom nu min Hævnlyst var stillet tilfreds, tog jeg Afskeed med Commandanten og gik tilbage til Kiøbmanden, steeg til Hest og red i Hui og Hast til Valenciennes. I denne Stad gjorde jeg ikkuns et kort Ophold og hilste kun paa mine tre qvindelige Slægtninge. Før min Afreise derfra erfarede jeg dog, at Blaignac strax var bleven løsladt, saasom min Flugt jo var saare for-dægtig og Kiøbmanden desuden gik i Borgen for ham. Til min store Ærger-niss fik jeg oven i Kiøbet at vide, at Blaignac havde ægtet Julie. Jeg troede nu, at jeg heelt var cureret for min Kiærlighed, fordi jeg var optændt af Had, men jeg fik snart at formærke, at mit Hierte ikke var saa frit, som jeg

havde troet; den Falske vendte immer tilbage i mine Tanker, og jeg kunde ikke forjage ham derfra. Den Uro, som min Elskov afstedkom udi mit Sind, fyldte mig med Væmmelse for Verden; jeg saae nu grant, at det Levned, jeg hidtil havde ført, var mit Kiøn uværdigt, og jeg lovede mig selv at begynde et Nyt og Bedre. Imidlertid vilde jeg ikke aflægge Mandsdragten før jeg kom til Paris, fordi jeg var sikkrere paa Reisen udi denne Forklædning. Under Veis erfarede jeg, at Hoffet var i Villers-Cotteres, hvorhen jeg reiste; da jeg ankom til Soissons, antog man mig for hiin Tøite fra Cølln, der ligesom jeg bar Navnet Ridder Baltazard, og kastede mig desaarsag i Fængsel. Man anklagede mig for at have ladet mig døbe tre Gange, men saasom Sagen hørte ind under Geistligheden, forlangte Erkebispem at blive gjort bekiendt med den og krævede mig udleveret hos Dommeren, men denne myndige Herre tog intet Hensyn dertil og dømte mig, skiøndt min Daabs-Attest og mine Documenter fra Arve-Sagen tilfulde godtgiorde, hvem jeg var, og den strænge Dom lød paa, at jeg skulde have mit Liv forbrudt. Udi Fængslet fik jeg Besøg af Mademoiselle de la Garennes Broder, som tilfældig befandt sig udi Soissons, hvor han

hværvede Rekrutter, og saasom han var kommen til Kundskab om det uretfærdige udi min Domfældelse, vilde han frie mig ud af mit Carcer, hvilket ogsaa lykkedes ham ved Hiælp af nogle forvovne Soldater. Da jeg lykkeligen var sluppen ud, drog jeg lige til Paris og tog ind i det Herberge, hvor jeg var vant til at bo i Faubourg Saint Germain. Jeg betroede min Værtinde, at jeg var et forklædt Fruentimmer, og at jeg havde besluttet for Fremtiden at bære det Kiøn til Skue, som VOR HERRE havde givet mig. Saasom min Værtinde var en from og i Gud hengiven Qvinde, lod hun flux gjøre Fruentimmer-Klæder til mig, men eftersom hun var bange for, at mine gamle Lyster igien skulde beseire mig, talte hun om mig til nogle høi-fornemme Damer, som havde helliget deres Liv til Barmhiertigheds-Giærninger. Dette qvindelige Concilium var udi den Formeening, at jeg burde spærres inde formedelst min vagabondagtige Character. De vare saa heldige at faae mig anbragt i Châtelet-Fængselet, indtil de kunde finde et Kloster, der passede til mig; der sad jeg nu og ventede, men saasom de gode Damer syntes heelt at have glemt mig, tog Fængsels-Commandanten mig i Forhør, og saasom han ikke fandt noget udi min Vandel, der kunde give

mig Adkomst til Ophold udi Fængselet, saa lod han mig sætte paa fri Fod. Da nu mine Velyndere saae, at jeg atter spankulerede frie og frank omkring, sendte de tvende Abbeder til mig for at formane mig til oprigtig Omvendelse. Det var mit Hiertes høieste Ønske, at finde Ro udi et Kloster, men saasom man nærede megen Tvivl om, at jeg virkelig var saa kysk som jeg var, naar man saae hen til det eventyrlige Liv, jeg havde ført, saa fandtes der intet Kloster, som vilde tage mig udi sit Skiød, og jeg kunde ikke beqvemme mig til at indtræde i Magdalene-Søstrenes Stiftelse, som jo kuns er for faldne Qvinder. Imidlertid fandt Præsterne et Opholdssted til mig, de fik alligevel Tilladelse til at anbringe mig i Sct. Josephs-Klosteret i Faubourg Saint Germain, tæt ved Invalide-Hotellet. Der henlevede jeg et heelt Aar udi stor Tilbagetrukkenhed, jeg var bestandig i Bønnen, og jeg lagde større Nidkiærhed for Dagen end Nogen af de Andre. Udi Asylet boede ikkuns ganske unge Piger, og saasom Forstanderinden havde Bolig andetsteds, lod jeg mig i Et og Alt lede af mine Med-Søstre, skiøndt disse vare yngre og mindre erfarne end jeg; de levede udi den Tro, at alt, hvad jeg gjorde og sagde, kuns var Hykleri og

Forstillelse, og de satte mig ofte til det mest nedværdigende Arbeide for at stille mig paa Prøve; jeg udførte trolig min Gierning, saasom jeg vel vidste, at Ydmyghed er en skønne Dyd, som man bør øve sig udi. Men da jeg observerede, at de bag min Ryg gjorde sig lystige over min Skikkelighed, saa var det ude med min Geduldt, og jeg besluttede at viise dem, at jeg kunde sætte Haardt mod Haardt. I Hvile-Timen tog jeg et Kisteskaft, som jeg lod agere Hellebard, og med det i Haand, tvang jeg dem til at gjøre Exercits, og naar de ikke kunde udføre mine Befalinger, lod jeg Kisteskaftet danse paa deres Rygstykker. Omsider blev de saa rasende paa mig, at de fik jaget mig paa Porten.

Jeg forskaffede mig strax et Par Buxer og hvad der ellers hørte til en Cavallers Garderobe og drog ad Brüssel til. Saa snart jeg var arriveret til denne Stad, aflagde jeg et Besøg hos Marquien af Grana, som var Gouverneur over de Spanske Nederlande. Jeg indfandt mig ved hans Løver, hvor jeg traf Printzen af Mamines udi egen Person; han kunde i Førstningen ikke kiende mig igien, jeg derimod kiendte strax ham. Jeg traadte hen til ham og sagde, at jeg var den Ridder Baltazard, som havde

haft den Ære, fordum at tiene ham udi adskillige Aar; han syntes glad ved at see mig og indbød mig til at spise hos sig. Jeg reiste snart videre og kom omsider til Cølln, hvor jeg tog ind hos en rig Borger ved Navn Mechobius, som havde været Raads-Herre Aaret tilforn, men som nu blev chikaneret paa Grund af en Embeds-Forsømmelse. Han blev idømt en Mulct, hvilket vakte megen Opsigt; Keiseren havde forlangt Oplysning derom og indanket Sagen for Kamret i Speier, men Raads-Herrerne lode haant om Keiserens Ønske, idet de støttede sig til Stadens Privilegier.

Paa dette Tids-Punct samlede Churfyrsten Tropper, som skulde gaa til Ungarn for at kiæmpe mod Tyrken, han viiste mig den Ære, at tilbyde mig et Compagni let Cavalleri, og jeg vilde sikkerligen have sagt Tak dertil, ifald Skiæbnen ikke havde viklet mig ind i et helt curieust Eventyr. Denne Mechobius, som jeg alt har nævnet for Eder, havde en Datter, hans eeneste Barn, og saasom han laae udi Klammeri med sine Byesbørn, saa tænkte han paa at slaa sig ned i Frankerige, og efterdi han meente, at jeg havde gode Forbindelser der, vilde han gjøre mig til sin Svigersøn. Jeg vilde begribeligviis ikke være være gaaet ind paa et saadant Arrange-

ment, hvis jeg ikke havde haft en Bagtanke dermed; Mechobius havde nemlig en Søstersøn, som jeg var bleven forliebt udi. Gurich var hans Navn. Jeg fordristede mig ikke til at røbe ham mit Kiøn strax, saasom jeg var bange for, at han skulde faae daarlige Tanker om En, som kunde synes at skamme mig over at være et Fruentimmer. Dette vilde jeg først aabenbare ham, naar vi kom til Frankerige, og til den Ende maatte jeg trolove mig med Elismonde, skiøndt hendes Fader vilde, at vi strax skulde feire vort Bryllup, hvilket jeg (som I kan forstaae) modsatte mig af høist plausible Grunde. Jeg forestillede Mechobius, at han forinden burde erkyndige sig om mine Forhold og om, hvorledes jeg stod anskreven ved Hoffet. Da nu Tyskerne ikke ere meget fiffige, anede han ikke Uraad, og gav sit Minde til alt, hvad jeg foreslog ham. Jeg udmalede for Elismonde og Gurich alle Paris' og Versailles' Herligheder paa en saa lokkende Maade, at de vare meere forhippede paa at reise end jeg. Vi traf den Aftale, at Mechobius først skulde komme efter, naar vi havde faaet leiet et Huus og vare vel installerede. Han gav os Tusinde Louisdorer til Reisen og til det Meublement, som skulde anskaffes, og vi begave os paa

Vei. I mit næste Brev, Madame, som jeg skal have den Ære at sende Eder, vil jeg gjøre Eder bekiendt med min Reises videre Forløb. Det er paa Tide, at jeg lægger Pennen ned, saasom jeg er bange for, alt længe at have trættet Eder, og jeg slutter mit Brev med Forsikring om, at jeg stedse forbliver Eders meget ydmyge og lydige Tienerinde

Magdeleine Delfosses.

DET FIERDE BREV

F mit sidste Brev, Madame, som I kanske endnu har udi Erindring, har I erfaret, hvorledes jeg reiste fra Cølln til Paris, ledsaget af Elismonde og Gurich. Vi naaede denne gode Stad ved Aftens-Tid og indlogerede os i Hôtél de Guise udi Rue des petits Augustins i Faubourg Saint Germain. Værtinden (der skal have været een af Paris' skønneste Qvinder) kunde endnu kaldes smuk, ifald hun havde været en Kiende feedere; ellers er hun særdeles beleven og kiender alle en fornem Dames Maaner. Hun seer gierne Folk hos sig, og det vilde være Skam at sige, at Tiden falder Een lang hos hende. Jeg havde hørt hende fordeelagtigen omtale paa min sidste Reise, og jeg saae hendes Herberge an for vel egnet til at huuse os, indtil vi kunde sætte Fod under eget Bord. Den Tid boede der ikke

andre hos hende end en gammel, rig General, for hvis Person hun nærrede den største Estime. Naar man vil lade hende vederfares Ret, kan man ikke nægte, at hun jo ogsaa viiste sig høist aimable imod Elismonde, hvem hun skiænkede sin Fortrolighed. Hun fortalte hende blandt andet, at de paa en Maade var et Slags Byesbørn, saasom hendes Fader ogsaa var kommen fra den Stad Cølln, men at han hed Salzemann, og at han en Gang havde indlogeret sig hos hendes Moder, som ogsaa leiede Værelser ud, og saaledes gik det til, at han forelskede sig i hende og seenere førte hende til Brudeskammen. Men efterdi hans Fader var ud af fornem Familie, havde Forældrene faaet Ægteskabet annulleret, inden hun endnu var kommen til Verden. Værtindens besynderlige Extraction gjorde hende til en interessant Person udi Elismondens Øine, og fra den Dag af nærrede hun stor Veneration for hende. Men dette Maskepi gefaldt mig ikke, efterdi jeg kom under Veir med, at Værtinden pønsede paa at forlokke den uerfarne Jomfrue til at laane Øre til Generalens Smiskerier.

Hvad nu mig selv anbelanger, fordristede jeg mig endnu ikke til at tale til Gurich om de Følelser, jeg nærrede

for ham, men det kunde jeg dog skønne, at hans Tanker vare heelt andre Steder henne, end hos mig. Saasom han kuns havde liden Kiendskab udi denne Verdens Affairer, saa holdt jeg hyppigt Formanings-Taler for ham, eftersom det jo ogsaa gik ud over mig, naar den Person, jeg bar Elskov til, gjorde sig latterlig udi Verdens Øine. Skiøndt jeg gjorde det i den bedste Hensigt, fik han snarere Aversion for mig end just hvad man kunde kalde Fortrolighed. En Aftenstund proponerede jeg ham og Elismonde, at gaa med hen at see den Opera »Roland«, hvilket var ham til saa stor Plaisir, at han fik Smag for Sang og Musique. Han gik nu ofte seenere alene i Theateret, og der kom han selv til at agere Hoved-Figuren udi en saare curieus Tragoedie. Skiæbningen vilde, at han fik Plads ved Siden af en meget fin Dame, som var blændende skøn og spirituel og klædt udi kostbare Stoffer. Hun indlod sig i Conversation med ham, og da Theateret var forbi, skiød han Hiertet op i Livet og rakte hende galant Haanden for at accompagnere hende til Vogns. Det regnede stærkt, hvisaarsag hun spurgte ham, om han vilde kiøre med og vente i hendes Huus, indtil Regnen var hørt op. Gurich blev forbauset over, at en

fornem Dame kunde være saa nedladende; han overvandt dog sin Forvirring og steeg ind i Kareten til hende, og efter en Stunds Forløb holdt de udenfor et stort Huus ved Pont de Choux. Gurich syntes ikke, at der var saa mange Domestiquer, som han havde ventet sig, men hendes Salon var særdeles magnifique. Han dristede sig til at spørge om hendes Navn, hvortil hun svarede, at hun hed Comtesse d'Auvergne. Gurich gjorde store Øine, thi vel havde han seet hende an for en distingueret Person, men ei udaf saa fornem Stand. Da Regnen stadig blev ved, inviterede hun ham til Souper. Efter Bordet vilde hun lade ham kiøre hjem i sin Vogn, hvilket han dog sagde Nei til, for at jeg ikke skulde faa Nys om hans Eventyr; Veiret var nu desuden ogsaa klaret op, saa han kunde gaae hjem. Den næste Dag gjorde han hende et Besøg og blev meget vel modtagen. Fra nu af havde han sin Gang der i Huuset, derfor saae jeg ham kuns ved Maaltiderne, ja det kunde endogsaa hænde, at jeg heele Dage slet ikke saae ham. Undertiden tog hun ham med sig paa Comoedie og i Opera-Huuset, men hendes Empfindtlighed gik saa vidt, at hun ikke tillod ham at betale; thi, sagde hun, en Fremmed

kunde lettelig komme udi Penge-Forlegenhed, derfor skulde man ikke giøre sig Bekostninger omsonst. Da han en Dag var hiemme hos hende, kom Rettens Folk for at giøre Execution, hvorudover hun blev meget altereret. Kammerjomfruen trak Gurich til Side og betroede ham med grædende Taarer, at hendes Frue var udi stor Fortvivlelse over den Beskiæmmelse, man tilføiede hende for en Bagatelle af lumpne fem Hundrede Louisdorer. Comtessen havde en Vexel paa to Tusinde Louisdorer, som skulde betales hende om fiorten Dage, men Betienterne vilde ikke give Respit saa længe; mueligen vilde han lægge denne Sum ud, saa kunde han jo faa Vexelen som Pant. Gurich var meget kied over, at han ikkuns havde to Hundrede Louisdorer hos sig, men han vilde gierne gaa i Borgen for de øvrige, som han skulde bringe den næste Dag. Kammerpigen kunde ikke holde tæt, hun betroede flux Fruen, at Gurich var reede til at staae dem bi. Hun lod imidlertid Pigen høre ilde, fordi hun havde indviet ham i hendes Fataliteter; han søgte at formilde hende og bad hende saa mindelig, dog endelig ikke at være fortørnet paa Pigen, saasom denne jo havde handlet ud af lutter Hengivenhed for sit Herskab. Han

bønfaldt nu Comtesse d'Auvergne om at faae Lov til at yde hende denne ringe Tieneste; hun blev i det Første meget forvirret over, at noget saa plat skulde trænge sig ind i deres idealske Venskab. Og nu underhandlede Gurich med Rettens Betientere, som imidlertid gjorde mange Ophævelser; thi saasom de ikke kiendte nogetsomhelst til ham, krævede de den ganske Summa udbetalt med det samme. Den arme Comtesse fandt omsider paa en Udvei, hun hentede fra Soveværelset et saare prægtigt Perlehalsbaand, som hun gav Rettens Betientere tilligemed de to Hundrede Louisdorer, og Gurich gik i Borgen for den resterende Summa, som han gav sit Æres-Ord paa at bringe den næste Dag, thi ellers vilde Clenodiet blive solgt. Den sensible Frue takkede ham og bad ham modtage Vexelen som Pant, hvilket han dog refuserede. Den følgende Dag indfrieede han sit Løfte og hun viiste den eenfoldige Tysker saa megen Affection derudover, at han var forvisset om ei at være langt fra sine Ønskers Maal. Hun var den Dag meere end almindelig udmaiet, og hun havde ikke været karrig med det Hviide og det Røde for at reparere den Molest, som Alderen og Lasten havde anrettet paa hendes Teint. Gurich var ikke

ufølsom for al denne Deilighed, og saasom han bildte sig ind, at hun havde pyntet sig ikkuns for hans Skyld, saagiorde han hende en glødende Kiærligheds-Erklæring. I Førstningen blev hun vred, men saa blev hun bliid igien og gav ham Haab. Medens Kammerpigen hialp ham Tøiet paa, hviskede hun ham udi Øret, at hun nok skulde staae ham bi, hvis han kuns vilde lægge Sagen udi hendes Hænder; thi det var jo ikke meere, end hvad raionabelt var, at hendes Frue viiste ham lidt Venlighed, saasom han jo havde været saa umaneerlig genereus imod hende. Men han maatte vel betænke, at hun altid tilforn havde viist sig ligerviis en uindtagelig Fæstning overfor dem, der havde elsket hende; men det vilde hun sige til hans Lov, at ingen Person nogen Tid havde viist hende saa stor Hengivenhed som han. Saadan blev hun ved en god Stund, alt medens hun med forliebte Øine betragtede en kostbar Ring, som Gurich bar paa Fingeren; dette undgik ikke hans Opmærksomhed, og saasom han jo nok forstod, at Kammerjomfruen besad Comtessens Fortrolighed, saa blev han glad, da hun ikke forsmaaede denne ringe Gave. Den følgende Dag fandt han virkelig ogsaa Comtessen

meere tilgiængelig; hun sagde, at det var hart ad umueligt at væbne sig imod en saa chevaleresque Ynglings Amour; men at hun jo satte sin Ære paa Spil. Hun havde tilbragt en søvnløs Nat; thi udi hendes Barm havde Dyden kiæmpet en haard Strid med hvad Hiertet helst vilde. Hun havde læst sig til udi Bøger, at de fleeste Mænds Elskov udslukkes, naar de have naaet deres Maal, og Frygten for at miste ham paa denne Viis, var eene Aarsag til hendes Betænkeligheder. Medens hun førte denne Tale, skiulte hun undseelig sit Ansigt bag Viften, og Gurich tilsvoer hende evig Troskab og forsikkrede hende om, at han udi Følelser-Sager ikke var som andre Mands-Personer. Hvortil hun svarede, at hun endnu en Gang vilde spørge sit Hierte til Raads, hvisaarsag hun bad ham lade hende være udi Eenrum med sig selv og komme igien den følgende Dag. Da nu Kammerpigen hialp ham Tøiet paa, fik hun ham til at gientage heele den Samtale, han havde haft med hendes Frue. Og da hun havde hørt den til Ende, svoer hun paa, at hun nok skulde faa Bugt med Fruens Samvittigheds-Anfegtninger, men det vilde sikkerligen ikke være ham til Fortræd, om han forærede Fruen de Demant-Spænder, som hun havde

seet paa udi en Juveleers Bod, saasom hun just havde ladet sig giøre en nye Kiøle, hvortil de vilde tage sig prægtig ud. Tilmed, da de kuns kostede en reen Bagatelle af fem Hundrede Louisdorer, og hun tilbød beredvilligt at viise ham, hvor Guldsmedens Bod laae. (Gurichs heele Capital var nu svundet ind til to Hundrede Louisdorer, saa selv om han havde anseet det for passende, kunde han dog ikke følge Kammerpigens Raad). Hvisaarsag han svarede, at det jo vilde være en Ringe-Agt mod saa fornem en Dame at tilbyde hende Gaver, saasom det jo lettelig kunde faa Skin af, at han vilde kiøbe hendes Gunst.

Den næste Dag tog Gurich sine allerfineste Klæder paa og gik meget benauet til Sinds hen til sin Skiæbnes Gudinde; men han blev høiligen forbavset ved at erfare, at hun var flyttet, og han forhørte sig hos Naboerne om, hvad Aarsagen dertil vel kunde være. I den samme Stund kom netop ogsaa en anden Cavaller og spurgte efter hende. Gurich samtalede nu med ham, og den Fremmede fortalte, at det var en Eventyrerske, som havde været Chevalier de Minieus' Maitresse, og udi hans Selskab havde hun fartet Landet rundt; men saa døde han, og efter den Tid titulerede hun sig

Comtesse d'Auvergne. Den Fremmede betroede ham desuden, at de Meubler, han havde seet hos hende, ikke tilhørte hende; de vare kuns leiede hos en Tapetserer, og den Vexel, hun havde tilbudt ham, var falsk og ligerviis var Halsbaandet noget uægte Markedskram. Gurich havde nær tabt Mælet over disse traurige Tidender, han havde jo med eet Slag forloret baade sin Hiertenskiær og de fem Hundrede Louisdorer, som vi skulde have kiøbt Meubler for til det Huus, vi havde leiet i Rue St. Benoit, og som blev ledigt til Sancte Hans, hvisaarsag han gik meget nedslaaet hiem.

Jeg har vist ikke fortalt Eder, Madame, at udi det Huus, som vi skulde flytte ind i, boede der en saakaldt Skildrer eller Maler, som jeg ofte besøgte for at søge Glemsel for min Hierte-Sorrig; dér traf jeg en Dag en ung, smuk Mand, hvis Haar var sat op i store Bukler og naaede ham heelt til Bæltet. Jeg vandt snart hans Fortrolighed og vi fik os mangen en lærerig Discours. Han var godt bevandret udi verdslige Kundskaber og kiendte saavel Old-Tidens som Nu-Tidens Historie og talte forskiellige Maal; endvidere maae jeg anføre, at han for sin Fornøielses Skiuld dyrkede den Kunst,

som den Gang var høiest à la modisk: at male Portraiter en miniature. Han spurgte, hvor jeg logerede, og bærede mig den næste Dag med et Besøg. Jeg indbød ham til Middag og saasom jeg var i stor Ærgerniss over den Kold-sindighed, Gurich viiste mig, saae jeg ham an for at være vel skikket til at forlyste mig udi min Melancholie. Jeg erkyndigede mig om hans Forhold, og han lagde ikke Skiul paa noget. Han fortalte mig, at han var fra Provintzen Main; han hed Chevalier de Renaudière, og hans Fader var født Adelsmand. Saasom han var kommen i en skiev Stilling til sin Slægt, var han bleven ladet tilbage udi Paris uden en Skilling i Lommen. Imidlertid var Skiæbnen (om man saa kan sige) kommen ham til Hiælp i Skikkelse af en gammel, adelig Dame, hvis Bekiendtskab han havde giort; hun havde lovet ham, at han ikke skulde komme til at savne noget, naar han blot vilde skiænke hende sit Venskab, og saasom han var udi stor Nød, maatte han tage mod hendes Hiælp. I Huuset hos Skildreren var der en ung Pige ud af borgerlig Stand; hun var just ikke skøn, men meget livlig af Gemyt; og desuagtet blev Chevalierens gamle Dame iversyg paa hende, hvisaarsag hun lod Che-

valieren udspionere. Therese var det Navn, den unge Pige havde faaet udi Daaben, og jeg var nysgierrig efter at lære hende at kiende, efterdi man havde fortalt mig saa meget godt om hende. Det var mig nemligen om at gjøre, at recognocere min Medbeilerskes Styrke, for at see, om jeg kunde rivalisere med hende udi Kappelstriden og forjage hendes Billed ud af Chevalierens Tanker. Han førte mig sammen med hende, og ihvorvel jeg fandt hendes Person nøiagtigen som han havde udmalet hende, skiønnede jeg dog, at jeg nok kunde gaa af med Seieren. Medens jeg nu concentrerede heele min Styrke paa at fortrænge hende, spillede Skiæbnen mig et nyt Puds: Jeg observerede, at Chevalieren ofte besøgte Elismonde paa hendes Kammer; det var ham aabenbart til stor Plaisir at være alene med hende. Og naar jeg til Tider overraskede dem sammen, kom det mig for, at der var en vis Forstaaelse dem imellem, deres Øine syntes at sige tusinde Ting, som forvoldte mig Smerte.

Saaledes stod det til just paa det Tidspunkt, da Gurich opdagede, at han var bleven holdt for Nar af den dydzirede Comtesse. — Der var ikkuns fire Dage til, at vi skulde flytte ind i

det Huus, vi havde leiet, hvisaarsag det var paa høie Tid at købe Meubler, men saasom vor Capital var gaaet al Kiødets Gang, havde Gurich skrevet til sin Morbroder for at formaae ham til at sende Penge (under Foregivende af, at han var bleven bestiaalen). Han havde endnu ikke faaet Svar paa sit Brev, og han vidste ikke, hvad han skulde tro derom. Han var altfor stor Cujon til at fortælle mig, hvordan han var bleven taget ved Næsen; han ansaae det derimod for fiffigere at tale derom til Elismonde, for at høre hendes Raad; hun kunde saa igien fortælle det til mig, om saa hende tyktes; men efterdi Elismonde havde fattet Elskov til Chevalieren, for hvem hun intet dulgte, foretrak hun at gjøre ham til sin Fortrolige istedetfor mig. Hun fortalte ham altsaa, hvor taabeligt Gurich havde baaret sig ad. Chevalieren gjorde sig lystig herudover, og da han havde faaet leet ud, sagde han: Her maae min gamle Veninde kunne gjøre Gavn; enten maae hun selv ud med Pengene, eller ogsaa maae hun skaffe dem til Veie paa anden Viis. — Han talte til hende derom, og hun lovede ham at laane fem Hundrede Luisdorer hos hendes Banquier, men kuns paa følgende Conditioner: Pro primo, at

Gurich skulde give en Vexel paa samme Summa, lydende paa Morbroderen, pro secundo, at Pengene skulde forvendes til Meubler, hvorover der skulde udfærdiges en Inventarie-Liste, hvorpaa Gurich, Elismonde og jeg skulde attestere, at hun havde forstrakt dem med Pengene. Omendskiøndt det var haarde Betingelser, maatte vi dog være glade til udi den Forlegenhed vi vare stedte. Men Sagen kunde nu ikke længere skiules for mig, hvisaarsag Chevalieren fik den Commission at gøre mig bekendt med Gurichs Kiærligheds-Eventyr som baade var til at lee og græde over. Da nu Documentet skulde underskrives, vilde Chevalierens ærværdige Protec-trice partout overvære denne Act, og jeg observerede, at hun laante mig forliebte Øine, hvilket jeg fortalte Chevalieren; men jeg vilde være en Skiælm, om jeg sagde, at det gik ham til Hierte. Saasnart vi nu havde faaet Pengene, købte vi, hvad vi havde Brug for af Meubler og Husgeraad, og det blev flux transporteret hen i det Huus, som vi havde leiet. Maleren var flyttet ud nogle Dage før Flytte-Tid for at viise os en Tieneste. Vi betalte, hvad vi vare Værtinden skiuldige, og det var tydelig nok at see, at hun var meget traurig over at skulle skilles fra os; i

Synderlighed fra Elismonde, fordi hun, efter hvad jeg kunde skjønne, havde lagt store Planer med Hensyn til hendes Fremtid; hun naaede ikke at sætte dem i Værk, thi Chevalierens hyppige Besøg hindrede hende i at være udi Eenrum med hende saa ofte, som hun kunde ønske det. Men hun opgav dog ikke Ævret endnu; selv i vort nye Hiem aflagde hun hende en Visit: een Gang alene og een Gang med Generalen; de blev saa kølig begeget, at de ikke viiste sig oftere. Imidlertid kom der Svar og Penge fra Gurichs Morbroder Mechobius, som lod os vide, at han agtede sig til Paris, saa saare han fik Brevskab om, at vi vare flyttede ind i vort nye Huus. Gurich viiste mig Brevet, og jeg tilraadede ham at lade mig tage Pengene udi Forvaring; jeg nærede nemlig Frygt for, at han atter skulde lade sig tage ved Næsen af een eller anden Eventyrske. Mit Forslag gefaldt ikke Gurich, saasom han helst vilde, at vi skulde betale Banquieren; jeg forklarede ham imidlertid, at hans Morbroder sikkerligen vilde honorere Vexlen, og efterdi vi kuns havde faae Penge, saa tyktes det mig lidet kløgtigt, igien at komme paa bar Bund udi den fremmede Stad. Mine Argumenter syntes

ham plausible, hvisaarsag han gav mig Pengene.

Nu er dertil at bemærke, at jeg ikke vilde afvente Mechobius' Ankomst, saasom han jo vilde have fordret, at jeg skulde ægte Elismonde og det vilde have været vanskeligt at finde en Undskyldning til at slippe fri, uden at jeg røbede ham Sandheden. Jeg var desaaarsag glad over at have Midler til at reise andetsteds hen. Min Spillelyst var reent forgaaet mig efter at Amorn havde faaet Tag i mig, jeg maatte see til at forskaffe mig Penge paa anden Viis; jeg observerede at Chevalierens smægtende Veninde gierne saae mig hos sig, og jeg opflammede hendes i For-veien forrykte Lidenskab for at drage Fordeel deraf. Jeg gjorde mig nu reiseferdig paa et Par Dage, efterdi Gurich havde tilskrevet sin Morbroder, at alt nu var parat til at tage imod ham; men det faldt mig tungt at skulle skilles fra Chevalier de Renaudière, thi min Lidenskab var voxet siden jeg havde seet ham saa optagen af Elismonde. Jeg overveiede nu, hvordan jeg skulde finde paa Midler til at vække hans Elskov til mig, og det gik op for mig, at han snarere kunde bedaares af aandelig Skønhed end af legemlig, hvisaarsag jeg nok troede, at jeg kunde

binde ham, hvis han kiendte mit Kiøn, derfor besluttede jeg at aabne mit Hierte for ham. Til den Ende tog jeg ham med at promenere udi Præstevænget, hvor jeg betroede ham de Engagements, jeg havde paataget mig overfor Elismonde og de Motiver, som havde bevæget mig dertil. Jeg fik alt imens Leilighed til at indvie ham i de Aarsager, som gjorde det umueligt for mig at ægte en Qvinde, og han indsaae strax, hvor nødvendigt det var for mig at forlade Paris saa hurtigt som kuns mueligt. Jeg lod mig formærke med, at hans Velynderske var kied af ham og høiligen forarget over hans Troløshed; hvisaarsag jeg for at prøve ham, foreslog ham at ægte Elismonde, eller hvis det ikke anstod ham, da at følge mig paa den Reise, jeg nu stod udi Begreb med at foretage. Hvortil Chevalieren svarede: Mine Samtaler med Elismonde har kuns været mig en Tidskort og jeg har fundet meget Behag udi hendes ligefremme Væsen, men jeg har aldrig haft alvorlige Hensigter dermed. I foreslaar mig at reise med Eder, dette Forslag maae jeg nøie betænke, thi jeg eier Intet og maae altsaa leve paa Eders Bekostning; kan hænde I bliver kied af mig, og hvad skulde jeg saa gribe til paa et fremmed Sted

uden Penge? Jeg søgte nu at gjøre en Ende paa hans Betæneligheder og svarede ham derfor: Er I bange for at jeg skal lade Eder i Stikken, saa kunde vi jo gifte os forinden. — I kiender mig ikke tilstrækkelig, svarede han i en kølig Tone, og desuden har jeg en Moder, hvis Samtykke jeg maae indhente; lad os foreløbig kuns tale om Reisen indtil I har faaet tilstrækkelig Kiendskab til min Person. Og hvis I saa staaer ved Eders Ord, blive vi nok enige om den Ting. — For nu at gjøre kort Proces med hans Betæneligheder, fortalte jeg ham, at jeg havde faaet de fem Hundrede Louisdorer af Gurich, og saasom jeg havde intrigueret med hans bedagede Veninde, var det lykkedes mig at lokke to Hundrede Louisdorer fra hende. Men al min Overtalelse syntes frugtesløs, han vilde til min store Bedrøvelse ikke give mig noget bestemt Svar; dog lovede han mig at tænke vel derudover. Efter at jeg havde røbet ham mit Kiøn og han saaledes saae mig an for et Fruentimmer, tyktes det mig, at hans Conduite ligeoverfor mig var hierteligere og han viiste mig nu et Galanterie som man vel kuns pleier at viise den Person, der ikke er Een heelt ligegyldig, han søgte nu meere Omgængelse med mig end med

Elismonde. Efterdi jeg nu indsaae, at jeg begyndte at erobre mig en liden Plads udi hans Hierte, søgte jeg at faae ham til at give mig et bestemt Svar; thi jeg vilde for alt i Verden forhindre, at Mechobius skulde treffe mig udi Paris. En Morgenstund kom han nok saa straalende ind i mit Kammers medens jeg endnu laae i Sengen; han bøiede sig over mig og kyssede mig: Lad os kuns reise, sagde han, naar det lyster Eder, min Moder er nemligen kommen til Staden og har udspioneret mit Logis; hun forlanger partout at jeg skal reise med hende; men saasom min Hu staar til Eder, vil jeg hellere reise med Eder. — Vi udklækkede nu en Plan: vi vilde reise til Versailles med Elismonde og Gurich; naar vi vare komne dertil, saa skulde vi sende Gurich til Saint Cloud for at incassere nogle Penge hos en Officeer, som denne havde tabt til mig i Spil. Naar Gurich saa var draget afsted, vilde vi viise Elismonde rundt paa Slottet. Naar vi saa havde erfaret, at Kongen var taget paa Jagt skulde jeg fierne mig under Foregivende af, at jeg vilde opsøge Monsieur Bontemps, for at erholde Adgangs-Tilladelse til Menageriet og Trianon; Chevalieren skulde saa blive ængstelig over, at jeg tøvede saa længe med at komme til-

bage, hvisaarsag han skulde bede hende vente, medens han opsøgte mig. Vi vilde saa i al Skiyndsomhed vende tilbage til Paris og sælge heele Indboet til en Marchandiser og saa fort det kunde lade sig gjøre tage med Befordring til den nærmeste Havn for at indskibe os. Denne vor Plan lykkedes udover al Forventning, og vi naaede Paris i god Tid, og fandt en Marchandiser, der, saasom han sikkerligen mærkede Uraad, kuns bød os en Spotpris for de nyligen indkiøbte Meubler; jeg betalte Værten Leien og overgav ham Nøglen, hvorefter Chevalieren og jeg steg op i en Hyre-Karet, som kørte os til Bourg la Reine, fra hvilken Stad vi kørte videre med Diligensen; vi ankom ved Daggry til Orléans, derfra blev vi roet ad den Flod Loire til Nantes, saasom Chevalieren besværede sig over, at han var mødig udi alle Lemmer af den lange Kiøretour. Vi toge Logis udi Stadens fineste Herberge, som jo ligger paa Place du Martoit, og vi fik et Kammers med to Senge udi; jeg var ikke seen til at begive mig til Sengs og sov strax ind. Dog lod Chevalieren mig ikke ret længe nyde Hvilens Sødme; han lagde sig nemlig op hos mig og kyssede mig saa ømt, at jeg vaagnede derved. I maae kunne

forstaae, Madame, at jeg blev krænket udi min qvindelige Bluefærdighed, og jeg strakte begge mine Hænder ud for at skubbe ham fra mig. Gode Gud! hvor stor var ikke min Overtaskelse, da jeg under vort Haandgemæng opdagede, at han var et Fruentimmer ligerviis som jeg selv. — Ha, Ridder! udbrød jeg, hvorfor har I saa lang en Tid misbrugt min Troskiydighed, medens jeg saa frimodig har aabnet mit Hierte for Eder. — Hvis jeg havde givet mig til Kiende for Eder, svarede hun nok saa lystigt, vilde I ikke have taget mig med Eder, og jeg vilde partout bort fra Paris. — Ak, sagde jeg beskiæmmet, hvad vil I nu jeg skal stille an med Eder? — Og uden at ændse mit Spørgsmaal sagde hun, idet hun ret af Hiertet frydede sig over min Forvirring: Jeg kan for min Død ikke udstaae Mandfolk. I maa vel nok have observet, at jeg just ikke hører til den Slags Personer, der render i Hælene paa dem. — Nu vilde Skiæbnen, at der i Kammeret ved Siden af os laae tvende Sø-Officeerer, som havde hørt heele vor Discours og havde deres Plaisir derudover. De aabnede Døren ind til os og gik hen til Sengen, hvor den forlorne Chevalier laae, og saasom den Slags Folk ei gjør mange Ord, bleve de

strax nærgaaende mod hende. Medens dette Optrin gik for sig, var jeg sprun- gen ud af Sengen og havde næsten faaet klædt mig heelt paa. Jeg greb min Kaarde og gav dem nogle Hug over Skuldrene med den flade Klinge. De vilde nu begge paa een Gang kaste sig over mig, for at afvæbne mig, og som det syntes, vilde de tage Sagen fra den lystige Side; men jeg sagde dem i en bestemt Tone, at jeg vilde støde dem ned, hvis de ikke ufortøvet retirerede, og de fandt det rigtigst at gjøre saa. Saasnart de var gaaede, lukkede jeg Døren og fuldendte min Paa- klædning. Jeg gjorde det begribelig for den demasquerede Chevalier, at vi hver Time paa Dagen vilde være udsatte for lignende Eventyr, hvis vi fortsatte vor Reise i Fællesskab. Hvisaarsag jeg fik ham overtalet til at fortsætte Reisen alene. Da han nu var vel ude af Staden, fremstillede jeg mig for de to Sæ-Officeerer som Ridder Baltazard; de vare særdeles aimable, og vi toge alle tre med Diligensen til Brest. Deres Bekiendtskab var mig til stor Gevinst, saasom de tilbød mig at gjøre Reisen med dem ombord i et Kongeligt Skib, som agtede sig til Danzig for at hente en Ladning Korn. I det Første havde vi Medbør, men saa slog Vinden om,

og vi bleve en Tid lang omtumlede af et grueligt Uveir, som kastede os ind mod den Hollandske Kyst. Da Veiret havde bedret sig, fortsatte vi vor Reise, og arriverede efter femten Dages Seilads til Danzig. Det er en stor Handels-Stad, hvortil der kommer mange Fremmede; den var tilforn i den Tyske Ridder-Ordens Besiddelse; seenere hen erklærede den sig for Republique under den Polske Konges Protection. Saasom jeg ingen skiellig Grund havde til at opholde mig udi Danzig, saa besluttede jeg at drage med Officeererne til Wien, hvor de skulde modtage deres Befalinger for at føre de Compagnier, som de havde hvervet, til Ungarn. Mine to Venner havde den Godhed at forestille mig for Keiseren, og fortalte ham, at jeg med Bravour havde tient i Hans Allerchristeligste Majestæts Hær. Jeg blev des-aarsag meget naadig modtagen og Majestæten lovede at betænke mig med en Bestalling.

Jeg fik Leilighed til at overvære en meget skøn Festlighed; idet nemlig Hans Keiserlige Majestæts Hof-Marskalk Greve Diektristein feirede sit Bryllup med en ung, charmante Dame, Mademoiselle de Trautson. Hvisaarsag der om Aftenen arrangeredes et stort Bal,

hvor jeg fik alle Hoffets Damer at see. Jeg maa bekiende, at der var mange Skønne udi deres Kreds; men der fattedes dem det fine Væsen, som Franske Damer besidder. Jeg underholdt mig næstendeels den heele Aften med en lille Blondine, som var særdeles spirituel og fængslende; hun var en Datter af Keiserindens Æresdame, Comtesse de Rapach. Saasom vi begge vare kaade og oplagte til Skielms-Stykker og Railleri gik kuns faae af de Tilstedeværende Ram forbi og sandt at sige, vi havde et rigt Materiale ved dette Hof, hvor man vil efterabe de Franske Maneerer, hvilket ganske ikke lykkedes for Tyskerne, saasom de mangle den Tact og det galante Væsen, som er eget for de Franske. Alt hvad de gjøre er saa tillært og alt hvad de sige er saa svulstigt. Mademoiselle de Rapach lider ikke af disse Skavanker; alt hvad hun foretager sig falder hende naturligt og hun udtrykker sig paa en saa angenem Maade, at man uvilkaarligen falder ud i Beundring, naaer hun oplader sin Mund. Alt hos hende er præget af Aand; hendes Blik er stolt og hendes Handlinger tyder paa megen Styrke udi Siælen. Jeg var ikke den Eeneste som havde Øie derfor, ja selv Churfyrsten af Bayern ansaae hende

for værdig til sin Beundring. Og hvis jeg tør sige, hvad jeg tænker: da han brouillerede med Frankerig og sluttede sig til det Østerrigske Kongehuus, saa havde Frygten for at skilles fra Mademoiselle de Rapach megen Andeel derudi. Ganske vist, hun har aldrig selv sagt det, omendskiøndt hun har betroet mig mange vigtige Ting; men jeg har Grund til at formode det og jeg støtter det paa mangfoldige Smaatræk, som jeg har observeret.

Jagten var Hans Keiserlige Majestæts kiæreste Plaisir, og jeg var saa heldig at komme til at bivaane et af Hans Jagt-Partier. Dagen forud var der truffet store Arrangements, og man lod udspænde Net omkring en aaben Plads midt i Prateren; dette er Navnet paa en Skov som ligger tæt ved Wien. Man lod heele Skoven giennemjage af Hunde, som drev Vildtet ind i denne Indhegning der heelt rundt var omringet af det Keiserlige Cavalleri, paa det, at det Vildt, som een Gang var kommet ind, ei meere skulde slippe ud. Da nu Indhegningen var aldeles fyldt med Ædel-Vildt og Vildsviin, begav Keiseren sig tilligemed Keiserinden og Hoffets Herrer og Damer derhen for at skyde Vildtet. Alle Damerne vare klædte som Amazoner med Hætte paa

Hovedet, og saasom Keiserinden viiste sig som en uforfærdet Jægerske, fulgte de andre Damer Hendes høie Exempel. Mademoiselle de Rapach skiød paa et Vildsviin uden dog at saare det dødeligt; det vendte sig mod Angribersken og flængede med sine Hugtænder Hestens Bug. Jeg befandt mig just i Nærheden af den modige Jægerske og blev høiligen overrasket ved at see hende falde af Hesten; jeg sprang efter det rasende Dyr, som jeg dræbte med et Sabelhug, og derpaa løb jeg hen og hialp Mademoiselle de Rapach op. Hun formaaede ikke at finde Ord stærke nok til at takke mig; hun forsikkrede, at hun skiylde mig Livet, og at hun aldrig skulde glemme mig det. Churfyrsten af Bayern, som holdt tæt ved Keiseren, saae paa Distance heele det gribende Optrin og sporede sin Hest for at iile sin Hiertens Dame til Hiælp. Men som jeg alt har udmalet for Eder, var jeg kommen ham i Forkiøbet, hvorudover han viiste sig meget erkiendtlig og spurgte, om jeg vilde gaae i hans Tieneste. Jeg takkede og sagde, at jeg nok ved en større Daad skulde søge at giøre mig fortient til den Honneur, han viiste mig. Fra den Stund tør jeg nok sige, at hverken Churfyrsten eller Mademoiselle de Rapach holdt noget geheimt for mig, og

i vanskelige Sager toge de altid mig med paa Raad, og det har været dem til stor Baade. Nu vilde Keiseren gierne knytte Churfyrsten til sig for at han ikke skulde kaste sig i Armene paa Frankerige, hvisaarsag han gjorde ham Forestillinger om at ægte hans Datter Erke-Hertuginde Marie Antoinette, hvorudover Mademoiselle de Rapach var Fortvivlelsen nær. Dette skal nu ikke forstaaes saaledes, at hun selv gjorde sig Forhaabninger om at ægte Churfyrsten, men hun var bange for, at hans Elskov til hende skulde høre op, naar han blev formælet med Erke-Hertuginde, efterdi denne var en Qvinde af en deilig Skabning. Hun lagde ikke Skiul paa sin Sorrig overfor Churfyrsten, som af denne Aarsag virkelig ogsaa udsatte Bryllupet, hvilket gav onde Tunger Leilighed til at udsprede Rygter om Churfyrsten; jeg forestillede ham nu, at han, for at slaae Rygterne ned, maatte lade sig formæle med Erke-Hertuginde før han drog i Felten, hvilket han ogsaa samtykkede i, saafremt Mademoiselle de Repach ikke vilde vredes derudover. Jeg tilbød mig at gjøre det begribeligt for hans Hiertenskiær, at Politiquen krævede dette Offer, og at hun vilde begaae en stor Uretfærdighed, hvis hun udi mindste Maade

tvivlede om Churfyrstens Troskab. Min Veltalenhed bar gode Frugter, med grædende Taarer lovede hun at give sit Samtykke, og Bryllupet mellem Erke-Hertuginde og Churfyrsten blev feiret med al muelig Høitidelighed. Erkebiskoppen af Raab gav dem Velsignelsen og læste Messen bistaaet af fire andre Prælater og adskillige gemeene Geistlige. Keiserens Hof-Capel udførte nogle Motetter medens Artilleriet paa Voldene afgav Kanon-Salut. Da den kirkelige Handling var til Ende, bleve de Nygifte førte ad et Gallerie, der var smykket med Hans Keiserlige Majestæts kostbareste Gobeliner, til de Gemakker, som man havde ladet sætte i Stand til Churfyrsten. Selskabet udhvilede sig nu en Stund, hvorefter alle samledes udi Ridder-Salen til et herligt Taffel.

Faa Dage efter drog Churfyrsten til Valpladsen ved Neuhäusel for at kiæmpe mod Tyrken, og jeg havde den Ære at begleite ham derhen; han havde heller seet, at jeg var bleven hos Mademoiselle de Rapach endnu nogen Tid, for at jeg kunde bringe ham Budskab fra hende; men hun vilde paa ingen Viis give sit sit Minde dertil. Hun sagde, at hun anfortroede Churfyrstens Liv i mine Hænder, og at jeg skulde staae hende

til Ansvar for hans Person. Jeg overværede Afskieds-Scenen imellem dem, og jeg maa sige, at den gik mig nær til Hierte, saa rørende var den. Churfyrsten bedyrede Mademoiselle de Rapach, at hans Ægteskab ikke i mindste Maade havde afsvalet hans Elskovs Glød, og at han vilde elske hende til sit Livs Ende. —

Skiøndt Tyrken, det maa man lade ham, kiæmpede tappert, vare vore krigsvante Tropper ham dog langt overlegen, og efter adskillige Smaa-Træfninger trak han sig tilbage til Fæstningen Neuhäusel, som vi tog med Storm den 19de August, og jeg var een af de første, som trængte ind i Staden. Fra de aabentstaaende Vinduer i et lidet Huus hørte jeg Larm og Skriig; I kan vel forstaae, at jeg ilede derind, og jeg blev da vaer et Syn, som jeg aldrig siden har forglemt: midt paa Gulvet stod en statelig Tyrk, omringet af fire af vore Soldater, som mishandlede ham paa det gruesomste, og skiøndt Blodet løb ham ud af utallige Saar, vilde han dog ikke bede om Pardon. En skiøn, ung Qvinde med udslagent Haar stod bag Soldaterne med en dragen Sabel i Haanden og søgte at komme Tyrken til Hiælp. Jeg betragtede hende nøie, og I vil forstaa, Madame, hvor stor min Overraskelse

var, da jeg i hende gienkiendte min Grækerinde; hun kiendte ogsaa strax mig igien og anraabte mig med grædende Taarer om at frelse den ulykkelige Tyrk.

Jeg ansaae det for min Skiylighed at opfylde hendes Bøn; men det var allerede for silde. Da Soldaterne retirerede, faldt han død om for mine Fødder, hvorudover min Grækerinde henfaldt udi Graad og Fortvivlelse. Jeg trøstede hende af al min Formue, og det var med Nød og næppe, at jeg kunde faa hende bort fra den døde Tyrk; omsider fik jeg hende dog hiem til mit Quarteer, og saasom vi begge vare forkomne, fik vi os et Maaltid Mad. Og nu fortalte hun mig, hvem den Mand var, hvis Død hun saa bitterlig begræd. Han hed Rais Celebi, og saasom han havde været Søerøver-Capitain, havde han taget hende til Fange paa den Toscanske Kyst den Gang, hun var draget til Italien for at opsøge mig; thi man havde jo fortalt hende, at jeg opholdt mig udi det Italienske. Men det skiylde hun hans Minde at sige, at trods sin Haandtering havde han et ædelt Hierte og havde ingensinde begegnet hende som Slavinde, men tværtimod altid viist hende megen Respect. Storveziren, som var ham venlig sindet, fik ham til at opgive Kaperlivet og drage med ham i Felten

til Ungarn, hvorhen hun havde fulgt ham.

Churfyrsten udhvilede sig nu i nogen Tid i Neuhäusel, og vendte saa tilbage til Wien, hvorhen jeg ledsagede ham sammen med min Grækerinde, hvis eventyrlige Liv jeg fortalte ham. Han foreslog mig at anbringe hende i Huuset hos Mademoiselle de Rapach, saasom det var ham om at gjøre geheimt at komme under Veir med, om hans Maitresse bevarede ham udi Troskab, medens han var i München. Det var nemlig Churfyrstindens Ønske at hilse paa sine Undersaatter. Borgerne i München, Bayerns Hovedstad, gav Churfyrste-Parret en herlig Modtagelse. De gik under Vaaben i kostbare Klæder foran deres Hersker og nye Herskerinde den lange Vei ud til Sendling, en By halvanden Miil fra Staden, og de hilste dem med flere Musket-Salutter. Churfyrsten og Churfyrstinden, som sad i en aaben Calesche, droge ind ad Isarthor under Skydning af Artilleriet paa Voldene. Paa Isarthor-Platz stod opstillet tvende Infanterie-Regimenter udi feltmæssig Paaklædning: det eene var ud af de hvervede Tropper, det andet var ud af Borger-Væbningen, som afskiød flere Salver ved de høie Herskabers Ankomst. Efter at have passeret adskillige Æres-Porte,

smykkede med Inscriptioner, giorte i Dagens høitidelige Anledning, ankom de til det Churfyrstelige Palads, hvor de droge ind ad Keiser-Porten. Alle Hoffets Damer udi festligt Skrud og straalende af Ædelsteene, stode ved Foden af Trappen for at tage imod dem. Churfyrsten bad dem til Souper, og efter Taflet begyndte Ballet. Den næste Dag førte Churfyrsten sin Gemalinde til Slottet Starnberg, som er bygget paa en Klippe fire Miile fra Staden midt i en Søe. Vi kiørte tidlig afsted i aabne Vogne, og da vi kom til Søen, steege vi ud under Telte, hvor der var rettet Middag an med ligesaa megen Overflod og Delicatesse, som om det havde været udi selve München. Da vi havde spiiist, gik heele Selskabet ombord i et stort Skib, som hed »Bucentaur« og som var smykket fra Stævn til Speil. For at komme ind i Skibets Kahytter, maatte vi passere en Portal, foran denne var der en Fontaine, hvis Straaler sprang tredive Fod i Veiret; Vandet blev pumpet op fra Søen i en Beholder; fra Portalen traadte vi ind i en stor Sal med to tilstødende Kabinetter. Langs Salens Vægge løb en forgyldt Balustrade, og paa denne var anbragt Statuer i passende Afstand fra hinanden. I Forstavnen saaes en forgyldt Colos: Neptun,

der i den eene Haand holdt en Trefork og med den anden forestillede at gribe i et Hjørne af Skibets Seil. Salen og de tilstødende Gemakker vare rigt smykkede med Gobeliner, og Sæderne polstrede med Duun og betrukne med carreret Guld-Brocade.

Heele dette tunge Apparat blev drevet frem af halvandet Hundrede Roerkarle, som vare skiulte ligerviis som udi Venedigs »Bucentaur«, og Aarerne vare malede i forskjellige Farver, og forzirede med gyldne Snirkler. De Giæster, som ikke kunde rummes udi »Bucentaur«, bleve anbragte i smaa Gondoler, der fulgte med som Cortège og dannede en heel Flotille. Da vi nærmede os Slottet, saluterede Fæstnings-Kanonerne for »Bucentaur«, der flux svarede med sit Skiyts. Heele Hoffet souperede og overnattede paa Slottet. Den næste Dag diverterede man sig med forskielligt Spil, eftersom et Regnveir nødte os til at blive der; men Dagen efter, da Veiret klarede op, gik vi ombord og seilede til Possenhofen, et Lystslot ved Søens Bred. Churfyrsten havde ladet Jagtpersonalet tilsige for at slippe Hiorte løs og drive dem ned til Søen, hvor Vildtet troede at finde et Tilflugtssted. Der bleve de fældede med Bøsseskud af Churfyrsten og Hoffets Herrer, som toge Deel i dette

Jagt-Parti. Derefter gik Selskabet ombord i Baade for at give Damerne Leilighed til at fiske — ikke blot gemeene Fisk, men ogsaa den Slags Fisk man kalder Østers og hvorudi man finder Perler. Festen sluttede med et Fyrværkeri, som blev opsendt fra mange smaa Baade, der gjorde forskiellige Manœvrer, medens Rakterne hvislende i Luften tegnede Ildbogstaver, som dannede deres Churfyrstelige Høiheders Navnetræk.

Jeg tilbragte den ganske Vinter ved Hoffet i München, hvor jeg observerede, at Printz Clement af Bayern havde en galant Forbindelse med Churfyrstindens Æresdame, Mademoiselle de Lichtenstein, hvorudover hans fordums Elskede, Mademoiselle de Créange, som han nu ganske negligerede, blev jaloux; hun gjorde Printz Clement mange Bebrejdelser derover, men saasom han kuns daarlig vidste at forstille sig, blev hun end meere fortørnet paa ham. De tvende Rivalinder søgte at komme hinanden til Livs med allehaande Chicanerier saa ofte Leilighed gaves, indtil deres Strid brød ud i lys Lue og delte heele Hoffet udi tvende Partier. Mademoiselle de Créange, som var en meget forstandig Dame, talte kuns lidet, men hvad hun sagde, var altid giennemtænkt. Hun fik

Greve de Siane, General over de Bayerske Tropper, over paa sit Parti, hvisaarsag Churfyrsten fik stor Estime for hende. Mademoiselle de Lichtenstein var af et meere livligt Temperament, slagfærdig og i Besiddelse af et spottende Vid. Derfor lykkedes det hende at faae Største-deelen af de Unge ved Hoffet med sig.

De sidste Dage i Carnevals-Tiden arrangeredes der ved Hoffet et »Wirthschaft« (jeg antager, Madame, at I veed, at det er en Masquerade, hvor Enhver klæder sig udi een eller anden Nations Dragt eller agerer eet eller andet). Mademoiselle de Lichtenstein klædte sig ud som Malkepige, og da enhver Person uddelte saadanne Vers, som harmonerede med Costumet, saa havde denne malicieuse Qvinde giort saadanne Vers, hvis Mening var den, at hun havde Mælk kuns udi sin Spand, men at der var Andre, som bar den udi deres Bryster. Dermed vilde hun vel antyde, at Mademoiselle de Créange havde arbeidet hen til Verdens Formeerelse. Ihvorvel bemeldte Dame, som var Skive for hendes Spot, var ligesaa tactfuld som skarp-sindig, formaaede hun dog ikke at beherske sig; hun følte sig personlig ramt af det, som syntes sagt i al Almindelighed, og gjorde stor Scandale derudover, hvilket var hende meere til For-

træd end om hun ikke havde ladet sig mærke med Noget. Churfyrsten tog Mademoiselle de Créanges Parti og fik Churfyrstinden til at sende Mademoiselle de Lichtenstein til Wien; men den vittige Versehandlerske vilde hævne sig førend hun forlod München, og saasom hun jo var vidende om Churfyrstens Elskovsforhold til Mademoiselle de Rapach, lod hun et Ord falde derom til Churfyrstinden. I det Første havde denne ondt ved at fæste Lid dertil; men Mademoiselle de Lichtenstein skaffede hende sikre Beviser i Hænde, saasom hun havde seet sit Snit til at opsnappe en Portefeuille, som min Grækerinde havde skikket mig fra Wien, og derudi havde hun fundet en Elskovs-Epistel fra Mademoiselle de Rapach, bestemt til Churfyrsten. Men efterdi nu Churfyrstinden havde megen diplomatisk Tact og forstod den Kunst at beherske sig, skiulte hun sin Harm for sin Gemal, men bad Mademoiselle de Lichtenstein overbringe hendes Hrr. Fader Keiseren en Skrivelse, hvorudi hun anraabte sin høie Hrr. Fader om at forhindre Churfyrsten fra at vende tilbage til Wien. Mademoiselle de Lichtenstein skulde saa personligen meddele hendes høie Hrr. Fader, hvad der var Aarsagen til denne Begiæring. Keiseren gjorde sin Datter til Villie, men

dette Forbud bragte Churfyrsten udi et saadant Raseri, at han var paa Nippet til at kaste sig i Armene paa det Franske Parti. Men han skiøttede begrikeligvis ikke om, at den virkelige Aarsag til hans Misfornøielse skulde blive bekiendt, derfor lod han sig forlyde med, at det krænkede ham, at Printz Charles de Lorraine havde Over-Commandoen over Hæren, endskiøndt denne Printz ikke selv stillede saa meget som een eneste Mand, og dog tilskrev sig Æren for alle de lykkelige Seire. Men Keiseren, som ugieerne vilde forskiertse Churfyrstens Venskab, gav ham al den Satisfaction, som han begiærede.

Af det skiæbnesvangre Brev, som var faldet Churfyrstinden i Hænde, var hun ogsaa kommet til Kundskab om, hvilken fortrolig Rolle, jeg havde spillet hos hendes Ægtefælle, hvisaarsag hun bad ham om at fierne mig. Saasom han ikke vilde synes utaknemmelig imod mig, var det ham saare kiærkomment at der just tilbød sig en Leilighed til at benytte mine Ævner andetsteds: Det Budskab naaede München, at Spaniens Catholske Majestæt var meget syg, og der var ikkuns ringe Haab om hans Helbredelse. Der forestod altsaa et Thron-Skifte, som angik Churfyrstinden, saasom hun var den eneste Frugt af

118 *Mademoiselle Delfosses' eller*

Keiserens Ægteskab med Infantinden af Spanien. I denne Anledning blev jeg i største Hast sendt til Madrid med Brevskab til Dronningemoderen og til Hertugen af Medinaceli. Udi mit næste Brev, Madame, skal jeg fortælle Eder, hvorledes min Reise forløb; jeg tillader mig nu at slutte, idet jeg forbliver Eders meget ærbødige og meget lydige Tienerinde

Magdeleine Delfosses.

DET FEMTE BREV

ADAME! Jeg sluttede mit foregaaende Brev med Beretningen om min Afreise fra München; og det er nu min Agt at fortælle Eder om min Reise udi det Spaniolske, og om de Tilskikkelser, som Skiæbnen dér be-reedte mig. Jeg tog med Extra-Post til Ostende, hvor jeg indskibede mig til Cadix, og derfra satte jeg Kaasen mod Madrid; men da jeg ankom til denne Stad, erfoer jeg snart, at min Reise desværre havde været forgjæves: Hans Catholske Majestæt var nu fuld-stændig rask, og desaarsag tyktes det mig til ingen Nytte at aflevere mine Brevskaber; jeg nøiedes med at skikke Churfyrsten Bud om disse Sagernes forandrede Tilstande.

Da jeg nu een Gang havde giort den lange Reise omsonst, bestemte jeg mig til at blive en Tid udi Madrid uden dog

at røbe mit Incognito. Jeg forkortede mig Tiden med at spadsere paa Pardo, som I vel veed, Madame, er det denne Stads fornemste Promenade. Nogle spadserere dér til Fods og andre kiøre udi Vogn. Naar man er Fremmed og naar man gaar alene, bliver man snart antastet af Courtisaner, dér søger de nemlig deres Cavaleros, hvilket jeg fik at formerke. Eet af disse Fruentimmer, som lod til at være skiøn, saavidt det lod sig skimte giennem Sløret, der næsten skiulte hendes Ansigt, kom hen til mig og begyndte en Conversation med mig. Jeg fandt hos hende en vis Esprit efter Landsens Skik, hvor den heele Conversation bestaar udi spidsfindige Pointes som paa Spaniolisk benævnes Requiebros. Hun spurgte mig, om jeg vilde være hendes Elsker, og da jeg hertil svarede Ja, bad hun mig møde hver Aften paa Pardo for at nyde godt af hendes Samtale, og saasom jeg jo den Gang var løs og ledig, var jeg opsat paa at føre Eventyret til Ende. De første to-tre Gange var jeg meget punctlig med at indfinde mig til vore Rendez-vous; men da hun en Aften tøvede lidt vel længe med at komme, tiltalte jeg et andet Fruentimmer. Imidlertid blev jeg overrasket udi min Troløshed af hende, jeg først

havde ventet paa, hun beskiyldte mig for Falskhed ligerviis som om jeg havde været hendes Elsker, og hun overdængede mig med Skiælds-Ord, og hendes Raseri var saa stort, at jeg kuns ventede den Stund, da hun vilde fare i mig og gribe mig udi Struben; men jeg maae takke min gode Skiæbne for, at jeg slap med Bebreidelser. Dette Optrin skræmte mig bort fra sliige farefulde Eventyr, hvisaarsag jeg den næste Dag atter klædte mig udi mit eget Kiøns Dragt. Jeg aflagde en Visit hos Madame de Soisson, som nys var ankommen til Madrid og boede i de extraordinære Ambassadeurs Hotel. Hun var yderst aimable og saasom hun havde stor Passion for Spil, tog jeg Deel udi hendes Partier. Jeg var særdeles heldig, thi udi eet eeneste Spil vandt jeg den Summa af Tusinde Louisdorer fra Hertugen af Pastrane. Jeg vilde vel være forbleven længe udi Madrid, hvis Skiæbnen stadig havde begunstiget mig; men en Dag, medens jeg var hos Madame de Soisson, var Nogen gaaet ind i mit Kammer og havde brukken mit Skriin op og stiaalet mine Penge. Til alt Uheld tabte jeg i Spil, hvad jeg havde hos mig, ja jeg spillede endog paa mit gode Ord. Da de nu den næste Dag saae, at jeg ikke

tog Kort udi Haanden, spurgte de om Aarsagen dertil, og saa fortalte jeg dem min Malheur. De viiste mig alle stor Deeltagelse uden at nogen dog tilbød at reparere mit Tab; men da jeg var kommen hiem i mit Logis, fandt jeg en kostbar Demant udi min Lomme, og jeg kunde ikke forstaae, hvem der havde puttet den derned. Jeg havde kuns en Mistanke om, at den stammede fra Marquien af Cogoludo, Hertugen af Medinacelis Søn, saasom han havde bedet mig at lægge et godt Ord ind for ham hos Madame de Soisson, for hvem han nærede en rasende Lidenskab; men eftersom det er farligt at blande sig udi andre Folks Sager, i Synderlighed naar Talen er om Rangs-Personer, saa besluttede jeg mig til at viise Forsigtighed, og trak mig meere og meere tilbage fra Madame de Soisson. Jeg søgte Audiens hos Dronningen, som jeg ofte havde hilst paa i St. Cloud og i Versailles, medens jeg stod ved Bertillacs Regiment; hun kunde ikke gienkiende mig udi denne min Fruentimmer-Dragt, og blev høilig forbavset, da jeg fortalte hende, at jeg var den Ridder Baltazard, som var bleven forestillet for hende udi Franke- rige. Hun beegnede mig særdeeles naadig, og gav mig Haab om en Stil-

ling som Camarera major eller som første Kammerpige. Jeg kunde vel skønne, at hun gierne vilde have en modig Person ved sin Side, een som hun kunde have Tillid til udi den Situation, hun var stedt i, saasom hun vel vidste at Enkedronningen nærede et hemmeligt Had til hende, fordi hun forsøgte at vedligeholde en god Forstaaelse mellem Frankerig og Spanien. Men Skiæbnen vilde det ikke saa; thi der indtraf Begivenheder, som gjorde hende det vanskeligt at tage mig udi sin Tieneste.

I veed, Madame, at det er formeent fremmede Kiøbmænd at drive Handel paa Mexico og Peru, men nu førte Franske Kiøbmænd Varer dertil fra deres Hiem-Land, hvisaarsag det Spanjolske Raad idømte dem store Bøder, til hvis Dækning man confiskerede alle deres Varer. Marquis de Feuquières forlangte Opreisning ifølge Kongen, hans Herres Befaling; men den blev ham nægtet. Da Ludvig den Store nu saae, at han intet kunde udrette med det Gode, tog han sin Tilflugt til Magt og sendte en Flaade til Spanien under Anførsel af Marechal d'Estées og af Hertugen af Vivonne. Denne Flaade beleirede Cadix' Havn og udbredte Skræk og Rædsel langs Kysten.

Under disse Forhold fordristede Dronningen sig ikke til at tage mig udi sin Tieneste, saasom hun frygtede, at hendes Fiender, der søgte at mistyde selv hendes uskiyldigste Handlinger, skulde benytte dette som Vaaben imod hende. Hun befalede mig at reise tilbage til Frankerig og gav mig to Hundrede Louisdorer i Reise-Penge; jeg trak igien i Junker-Klæderne, købte mig en Hest og reed nu til Bilbao for at indskibe mig. Der observerede jeg en Curiositet som vel er værd at antegne: Alle de unge Fruentimmere i denne Stad lader deres Hovedhaar rage af og gaar utilslørede paa Gaden. Landsens Skik forbyder dem nemlig at lade Haaret voxe og at bære Slør før de blive gifte. Staden ligger en Miils Vei fra Havet, og saasom jeg var mødig af den lange Ridetour, udhviilte jeg mig en liden Stund, førend jeg gik ned til Havnen for at see, om der laa Skib seilklart til Frankerig; medens jeg forhørte mig desangaaende, fik jeg Øie paa en Person, der spankulerede alene omkring. Jeg gik hen til ham og spurgte ham, om han ogsaa agtede sig til Frankerig, han fortalte mig, at han var Hollænder og hed Durand. Han havde lastet Uld i Bilbao og skulde nu til Bordeaux; han ventede kuns paa

Medbør. Vi samtalede om forskellige Materier, og saasom han fandt Behag udi min Tale, tilbød han mig at reise med sig; han indbød mig ogsaa til at tage Logis samme Sted som han, hvilket jeg gierne tog imod. Den næste Dag kom der saa mange Folk til Herberget, at Værten ikkuns havde een Seng til os begge tilsammen, hvisaarsag jeg sov paa Stole, saasom jeg ikke vilde sove hos Hollænderen, skiøndt han ivrig forsøgte at overtale mig dertil. Efterdi jeg afslog et saa venligt Tilbud, fattede han Mistanke til mit Kiøn, og han blev endydermeere bestyrket derudi af det Fruentimmer, som jeg havde givet mit Linned til Vask. Saa snart det blev Dag gik vi ned til Havnen, men under Veis titulerede han mig to eller tre Gange for Madame, hvilket overraskede mig. Jeg spurgte ham derfor, om han fandt mit Ansigt altfor qvindagtigt af et Mandfolk at være. Siig hellere altfor smukt, sagde han, og nu talte han saa kiærligt til mig, at han fravristede mig min Hemmelighed; thi det er jo vort Kiøns Faible, at vi ikke kan væbne os mod Galanteri. Han sagde, at det kuns stod til mig, om jeg vilde ægte ham. Omendskiøndt jeg indsaae, at en saadan Forbindelse vilde være meget for-

deeltagtig for mig, svarede jeg ham dog, at sligt var det ikke sømmeligt at tænke paa, før vi vare komne til Frankerige og han havde faaet afsvoret sin Kiætter-Tro, saasom jeg paa ingen Viis vilde gifte mig med en Protestant. Han svoer sin Saligheds Eed paa, at det vilde han gjøre; men jeg gjorde mig alligevel kostbar, hvorudover hans Passion voxede endydermeere, og saasom vi sov udi eet Kammers, listede han sig over til mig, da han troede at jeg sov. Jeg foer op, og I maa troe, Madame, jeg læste ham ordentlig Texten, fordi han saalunde vilde misbruge den Tillid jeg viiste ham. Han søgte nu at snakke mig til Raison, og saasom jeg af Naturen er godmodig, vilde jeg lade Naade gaae for Ret; men da han nu ansaae mig for beroliget, talte han mig til i en saa hovmestererende Tone, at jeg blev rasende derudover, og jeg greb een af mine Pistoler og bød ham paa Stand at værge sig og give mig Satisfaction for den Mangel paa Respect, han viiste mig. Men han var saa lidet mandhaftig, at han isteden kastede sig for mine Fødder og vadede dem med grædende Taarer. Han sagde mig nu saa mange angerfulde Ord, at jeg ikke nænnede at nægte ham den Absolution, han tryglede om.

Men nu fordristede jeg mig dog ikke længer at sove udi Kammers med ham, saasom jeg tvivlede om hans redelige Intentioner, hvisaarsag jeg flux gik til Værten og røbede ham mit Kiøn, hvornæst jeg bad ham rede et Leie til mig udi sine Døttres Kammer, hvilket han gierne gjorde.

Fra den Stund sømmede det sig ikke længer, at jeg bar Mandfolke-Klæder, hvilket Durand ogsaa indsaae, hvorfor han lod en Fruentimmer-Dragt gjøre til mig udaf et rart Stof. Jeg tyktes ham saa daarende udi dette Costume, men jeg kan ikke saa lige angive Aarsagen hertil; kan hænde det kom af, at han saae mig udi en Dragt, som endnu ikke var bleven à la modisk udi Spanien, eller det var fordi jeg med Eet var omvandlet til Qvinde. Kort og godt, han var udi den syvende Himmel af Henrykkelse. Hans Lidenskab omtaagede hans Forstand, thi saasom han troede mig udaf en meget fiin Extraction, lod han sig, for ikke at staae til Skamme, gjøre Klædninger, overbaldyrede med Guld-galloner, og forglemmende, at han var Kiøbmand, lod han sig titulere: Greve de la Durandièrre. Jo meere naragtig han teede sig, des større Dégout fik jeg for ham, men saasom man udi

Ægteskab gemeenlig seer meere paa Gevinst end paa Personen, saa lod jeg jeg ham saa lidet formærke med, hvad der foregik udi mit Hierte, at jeg endog smigrede hans Forfængelighed.

Vinden, som i over fiorten Dage havde været contrair, blev nu gunstig, hvisaarsag vi benyttede Leiligheden, gik ombord og satte alle Seil til. Istedfor at gaae ind til Bordeaux, fortsatte vi Seiladsen til Brest, hvor Durand lossede sine Varer og solgte dem; og da det var besørget, toge vi Veien til Paris for at træffe Forberedelser til Bryllupet. Paa Veien kom vi forbi et Slot, der tilhørte Marquien af Mollac; jeg pegede paa Slottet og sagde, at dette var intet udi Sammenligning med min Faders Herresæde, hvorudover Hollænderens Henrykkelse voxede over alle Grændser. Det var heelt curieust at see, at trods hans store Lidenskab, forblev hans Caractère ligerviis som en Kræmmers: Han blev nemlig lykkelig ved at erfare, at jeg eiede en Formue, der var min Herkomst værdig.

Da vi nu naaede Paris, vilde jeg jo ikke saa gierne, som I vel kan tænke Eder, logere i det Quarteer, hvor jeg havde boet paa mine tidligere Reiser, saasom jeg var bange for, at man skulde

fortælle Durand noget til min Forkleimelse; desaaarsag magede jeg det saa, at vi fik Logement udi Marais, som er et mindre besøgt Quarteer, og jeg holdt mig nogen Tid i Ro dér. Durand lod sig imidlertid gjøre til Catholique, og der blev lyst for os. Han skiænkede mig kostbare Gaver, saasom Demant-Smykker, Silkestrømper, Handsker og Baand, og vi vare omsider naaede saa vidt, at Bryllupsdagen var fastsat; men saa vilde min ulyksalige Skiæbne, at Durand en Aften gik alene hen paa den Italienske Comoedie; den Aften blev der just spillet et Stykke ved Navn »Den bedragene Kiøbmand«, hvilket var den første Comoedie, denne Trup spillede efter »Harlequins Død«. Durand gik derhen i god Tid og tog Plads udi Parterret, og hvis det ikke var den sørgelige Sandhed, hvad jeg nu skal fortælle Eder, kunde I med Føie tro, at det var udspekuleret i en genial Poets Hierne. Min Trolovede kom nemlig til at sidde ved Siden af Gurich, som I jo nok erindrer er meget snakkesalig af sig, hvisaarsag de hurtig kom udi Samtale angaaende den Comoedie, som nu skulde forestilles. Og saasom Gurich imaginerede sig, at Digteren havde taget Idéen til sit Skuespil ud af hans Liv og Levned,

og desformedelst følte sig som denne Aftens Helt, fortalte han Durand, hvorledes han var bleven bedraget af Madame d'Auvergne. Men derved kom han til at nævne mit Navn, hvorudover Hollænderen blev nysgierrig og uformærket fik ham til at fortælle det Puds, jeg havde spillet ham og Elismonde. Durand lod sig ikke formærke med, at han kiendte mig; han spurgte kuns Gurich om dennes Logement og sagde, at han vilde aflægge ham et Besøg. Da nu Durand kom hjem til mig, lagde han ingen Kulde for Dagen og nævnede heller ikke med et eeneste Ord, hvad han havde erfaret om mig, skiøndt han, som jeg seenere kunde forstaae, allerede havde bestemt sig til at forlade mig uden at gifte sig med mig. Den næste Dag lod han sig heller ikke forlyde med Noget, men leiede sig i al Stilhed et Kammer et andet Sted, og medens jeg havde fiernet mig en Stund, lod han Demanterne, Klæderne og alle de andre Presenter bringe derhen. Da jeg kom tilbage, savnede jeg, som rimeligt er, alle mine Sager, hvisaarsag jeg spurgte Værtinden, hvorledes dette forholdt sig. Hun svarede mig, at Durand havde betalt hende en Maanedes Leie for Kammeret, og at han var flyttet baade med

sine egne og mine Sager. Herudover geraadede jeg naturligviis udi stort Raseri og pønsede paa at tage Hævn for den Sviig, han havde begaaet mod mig; men saasom jeg ikke kiendte hans nye Boepæl, var der ikke andet for mig at stille op end at forklage mig hos Gorillon, som jo er Politi-Commissaire udi det Quarteer. Mit Klagemaal lød paa Tyveri (thi det saae jeg det virkelig an for) hvisaarsag jeg fik en Arrest-Ordre udstedt mod ham; men dermed var Sagen ingenlunde afgjort, efterdi jeg ei kunde angive, hvor han havde sit Tilhold. Jeg troede, at det skulde lykkes mig at komme ham paa Sporet, naar jeg henvendte mig til Desgrès, som jo har at gjøre med at bringe forborgene Ting for Dagens Lys. Men tænk Eder min Malheur, Madame: Den samme Desgrès havde just fra Kongelig Majestæt faaet Befaling til at sætte mig fast, hvilket han imidlertid ikke strax lod sig formærke med, men bad mig med stor Courtoisie at vente en Stund udi hans eget Apartement. Imidlertid lod han hidkalde Folk, som flux transporterede mig til det store Châtelet-Fængsel, hvor Gurich nogle Dage efter lod mig indskrive i Fangeprotokollen ifølge hans Morbroders Tilskiyndelse. Men endnu

havde jeg ei tømt Malurtens Bæger til Bunden: Hollænderen, som var kommen til Kundskab om min Fængsling og om den Arrest-Ordre, jeg havde faaet udvirket mod ham, gav sig til at efterforske heele mit forgangne Liv for at gjøre mig end meere elendig, end jeg var det tilforn, og derved gjøre mig uskadelig.

Jeg var atter Fange og havde kuns faa Penge, ingen Venner og ingen Beskiytter, og saasom Proceduren er meget vidtløftig udi Frankerige, faar jeg Leilighed til at øve mig udi Taalmod. Jeg har kuns den Trøst (om det kan nævnes saa) at see, at jeg ikke er den eeneste Ulykkelige; hver Dag, der rinder hen, bringer en ny Fange, der sammen med mig sukker udi Carceret. Dog er det, som om den Allerhøieste ikke heelt har forladt mig udi denne min Trængsels-Tid, thi jeg seer et Finger-Peg derudi, at han har skicket en ung Mands-Person til mig i Fængselet, og han har mægtige Forvandre blandt den høieste Adel, der snart vil udfri ham. Denne Person har fattet Elskov til mig og har lovet at udvirke min Frihed hos Kongen, og hvis det er Forsynets Villie, vil han gjøre mig til sin Hustru for GUD og Mennesker. I forstaar nok, Madame, at

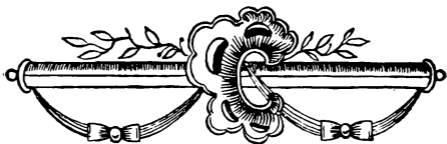
jeg efter mit omflakkende Liv er fuld af Forlængsel efter en Gang endelig at naae udi Havn. Jeg forbliver, Madame, med uvisnelig Troskab Eders meget ærbødige og lydige Tienerinde

Magdeleine Delfosses.

FINIS.

NOGLE ANMÆRKNINGER

Hans Catholske Majestæt: Kongen af Spanien.

Valenciennes: By i Flandern, som paa dette Tidspunkt hørte under Spanien.

Krigen mellem Frankerig og Spanien som her omtales, ophørte ved den saakaldte pyrenæiske Fred, 1659.

Printzen af Oranien, den senere Vilhelm III, født 1650, var Søn af Vilhelm II af Oranien og en engelsk Prinsesse.

Churfyrstinden af Brandenburg var gift med Churfyrst Friederich Wilhelm den Store.

Krigen mellem Engelland og General-Staterne førtes fra 1665—1667. Admiral Ruyter kommanderede den hollandske Flaade.

Printz Georg af Dannemark, en Søn af Frederik III, ikke, som i den franske Tekst angivet, hans Broder. Senere gift med Dronning Anna af England.

Printzessernes Gaard paa Amager: I den franske Tekst staar *Dromager*. Frederiksberg hed paa Frederik III's Tid *Ny Amager* eller slet og ret *Amager*. Herude laa den saakaldte »Printzessernis Gaard oc Haufge«. Man kender kun lidt til, hvorledes Slottet saa' ud. Det blev opført 1663 og blev ikke benyttet til Stadighed, dog modtog Hoffet her af og til fyrstelige Gæster eller distingverede Fremmede, som kom over Bæltet og Vester fra skulde holde deres Indtog i Kjøbenhavn. Den svenske Resident Gustaf Liliencrona beretter til Carl XI om en højtidelig Reception, som fandt Sted paa Ny Amager den 18de Juli 1668 (vistnok den Begivenhed, som her henlydes til), da Dronning Sofie Amalie, Kronprins Christian og begge Prinsesserne Ernestine og Ulrike Eleonore med stor Stads og under Kanønsalut fra Kjøbenhavns Volde dér modtog Hertugen af Gottorp og Gemalinde; der var da »om Aftenen stor Collation paa Amagergaarden, og begge høje Familier, den kongelige og den fyrstelige, diverterede sig til Natten«.

Om Slotshaven hedder det saaledes i en gammel Beretning: »Imellum Gaarden og Wengit er een Lysthafve, hvorudi er tuende Fiskeparcke med thoe Wandhuse« — formodentlig vandom-

flydte Lysthuse — og een Wandkonst (o: Springvand).

Sml. F. J. Meier: Frederiksberg Slot. Kbhvn. 1896.

Kongen af Sverige: Carl XI. *Dronningemoderen*: Carl X Gustafs Dronning.

Greve Königsmark, Broder til August II af Sachsens Elskerinde Aurora Königsmark.

Munkatz: En Fæstning i Siebenbürgen, hvor *Rakoczy* var Fyrste, han indledede en S sammensværgelse mod Huset Habsburg. Blandt hans Fæller var

Magnaten Zriny, som blev halshugget 1671.

Greve Tököly, som gjorde Opstand mod Østrig, faldt under Forsvaret af sit Slot; Fader til den berømte Oprører Emmerich Tököly.

Øen Candia (Kreta) havde tilhørt Venedig, men var blevet erobret af Tyrkerne 1669.

Hans Allerchristeligste Majestæt: Ludvig XIV.

Courtray: By i den belgiske Provinds Vestflandern.

Maastricht: By i den hollandske Provinds Limburg, Indtoges 1673 af Fransk-mændene under den saakaldte nederlandske Hævnkrig, som førtes fra 1672 —1678.

Cassel: By i fransk Flandern. Her sejrede Hertugen af Orléans, understøttet af *Marchallen af Luxembourg*.

Mademoiselle: En Søster til Ludvig XIV, gift med Carl II af Spanien.

Prinsen af Conti: En Brodersøn til den berømte Condé.

Monseigneur er Dauphinen.

De Louvois: Krigsminister hos Ludvig XIV.

Mons: Fæstning i den belgiske Provinds Hennegau.

Neuhäusel, Fæstning ved Donau, erobredes med Storm af Østerrigerne 1685 under Tyrkerkrigen 1683—99.

Keiseren, som ofte nævnes, er Leopold I.

Churfyrsten af Bayern: Maximilian.

Churfyrstinden var en Datter af Leopold I og Margaretha Theresia, Philip IV af Spaniens Datter; herpaa støttede hun sit Arvekrav paa den spanske Trone.

